

Objektas: **Marvelės kapinynas (laikinojoje istorijos ir kultūros paminklų apskaitoje)**

2011 metų archeologinių tyrimų Marvelės kapinyne

A T A S K A I T A

Tyrimų vadovas ir ataskaitos autorius: **Mindaugas Bertašius**

Kaunas 2012

Kultūros paveldo centro Paveldosaugos bibliotekos Dokumentų fondai
Fondo Nr. _____
Apyrašo Nr. <u>139</u>
Apsk. Vien. Nr. <u>2235</u>

TURINYS

IVADAS.....	3
TYRIMŲ PLOTŲ IR KAPŲ SUVESTINĖ LENTELE.....	6
2006 METAIS TIRTŲ PLOTŲ IR KAPŲ APRAŠAI.....	9
RADINIŲ SĄRAŠAS.....	39
IŠVADOS.....	45
PAMINKLOTVARKINĖS SĄLYGOS.....	46
NUOTRAUKŲ SĄRAŠAS.....	47
SUTARTINIAI ŽYMĖJIMAI.....	50
MARVELĖS KAPINYNŲ PADĖTIS, PAV.1.....	51
BENDRAS TYRIMŲ PLOTŲ PLANAS, PAV.2.....	52
PLOTŲ FIKSACIJOS BRĖŽINIAI, PAV.3 – Pav.17.....	53
RADINIŲ PIEŠINIAI, PAV.18 – PAV.35.....	68
NUOTRAUKOS.....	86
TYRIMŲ PROGRAMA.....	111
LEIDIMO TYRIMAMS KOPIJA.....	112
RADINIŲ PERDAVIMO MUZIEJUI AKTAS.....	113

IVADAS

2011 metais buvo pratęsti archeologinių tyrimų darbai Marvelės kapinyne Kaune. Atnaujinti šio objekto tyrimai susiję su 2011 metais pradėtais projektavimo darbais, projekte numatoma įrengti susikaupusio dumblo sandėliavimo aikštelę. Tyrimai finansuojami Vokietijoje veikiančios įmonės „Klein Technical Solutions GmbH“, kuri laimėjo statybos ir įrangos montavimo darbų konkursą.

Tyrimai Marvelės kapinyne vyksta nuo 1991 metų. Lietuvos Istorijos instituto rankraštyne yra saugomos ankstesnių metų Marvelės kapinyno tyrimų darbų ataskaitos (bylos 1890, 1831a,b; 1964 – 1968, 2506; 2213 – 2216; 2413 – 2416; 2569 – 2570; 2754; 2904 – 2905; 3401; 3617; 3811; 4257;4453;4741;4922) , Vytauto Didžiojo karo muziejuje Kaune (skyriaus vad. K.Rickevičiūtė) saugomi ir restauruojami radiniai, osteologinė medžiaga saugoma VU Anatomijos - histologijos ir antropologijos katedroje (prof. R.Jankauskas) bei LVA Anatomijos - histologijos katedroje (prof. L.Daugnora). Iki 2011 metų buvo paskelbti 1528 žmonių kapų bei 244 žirgų kapų tyrimų duomenys (pagal kapų numeraciją). Šioje tyrimų ataskaitoje skelbiami kapų K 1529 – K 1590 tyrimų duomenys. Antropologiniai tyrimai šiuo metu atliekami VU Anatomijos, histologijos ir antropologijos katedroje. Tyrimų rezultatai bus pateikti vėliau, atskira ataskaita, baigus šiuos tyrimus.

Atitinkamų metų Marvelės kapinyno tyrimų rezultatai skelbti tęstiniame leidinyje archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje (1991-2003, 2006-2007 metais). 1991-1993 metų tyrimų duomenys bei apibendrinti rezultatai skelbti dviejose monografijose: *Bertašius, M. Marvelė. Ein Gräberfeld Mittellitauens. Band I. Vidurio Lietuvos aukštaičių II-XII a. kapinynas, Kauno technologijos universitetas, 2005, 296 p., ISBN 9955-9827-0-5; Bertašius, M. Marvelė, Bd.II. Ein Bestattungsort mit Pferdegräbern. Marvelės žirgų kapinynas, Kauno technologijos universitetas, 2009, 390 p., ISBN 978-9955-9827-5-3*

2011 metų tyrimų darbai atlikti vadovaujantis LR nekilnojamųjų kultūros vertybių archeologijos tyrimų leidimu Nr. 185, išduotu 2011 07 27, pagal tyrimų programą (2011 07 22, Nr. 185). Tyrimų programoje buvo numatyta atlikti Marvelės kapinyno archeologinius tyrimus 600 kv.m plote.

Kaip ir ankstesnėse, šioje ataskaitoje naudotasi vieninga tęstine numeracija žymint ištirtus kapinyno plotus bei kapus. Plotų numeracija prasideda nuo šiaurės – vakarinio pagrindinio kapinyno masyvo krašto ir didėja P kryptimi (tai sudaro 15 plotų eilę). Greta į rytus nuo šio glaudžiasi kita tyrimų plotų eilė (nr. atitinkamai nuo 16 iki 30, 31 iki 45 ir t.t.). Tad 150 m ilgio juostoje išdėstyta penkiolika 100 m² dydžio (10 x 10 m) plotų. Tačiau ne visuomet pakako tokios tyrimų plotų eilės, kad aprėpti konkrečią kapinyno vietą. Tokiam atvejui eilė buvo pratęsiama papildomus plotus numeruojant ir raidėmis, pvz. 210A, 210B, 210C, ar 225A, 225B, 225C 2006 metų tyrimuose. Visi tyrimų plotai suskirstyti 1 m² dydžio kvadratais. Kvadratai R-V kryptimi numeruojami skaičiais (1 - 10), o Š-P kryptimi - raidėmis (A - K).

2011 metais buvo iširtas 695 m² plotas, esantis šiaurinėje kapinyno dalyje, netoli senojo Šakių plento (Marvelės gatvės tęsinio), pav.2. Tai plotai 138,153,168,183,198, bei prie jų besiglaudžiančio kitų plotų dalys. Šį plotą supa anksčiau tyrinėtoms kapinyno dalys (Š pusėje 1991-1992 tyrinėti plotai – 152,167,182, 197 bei kitų plotų dalys; P pusėje 1996,1998 metais tyrinėti plotai – 139,154 bei pietinės 169,184,199 plotų dalys). Vakarų pusėje liko netyrinėtas 123 plotas, R pusėje taip pat liko keletas netyrinėtų plotų – 213 ir kitų gretimų rytinių plotų dalys. Taip atsitiko dėl to, kad šie plotai nebuvo užstatomi ir nebuvo pagrindo juos pilnai iširti. Prioritetines tyrimų ploto dalis apibrėžė statybos darbų eiga bei anksčiau iširtos teritorijos ribos, žiūr. pav.1-A dalis, pav.2 (psl. 51,52).

Ruošiantis tyrimams ir statybų darbams buvo žinoma, kad numatomų tyrimų vietoje anksčiau mechanizuotai buvo pažeistas paviršinis sluoksnis – velėna, sąnašinis priesmėlio sluoksnis buvo nustumdytas, vėliau vėl pilta pakeliant paviršių. Tad dabar tyrimai buvo atliekami nuo esamo paviršiaus kasant rankomis, naudojantis kastuvais, mentelėmis, šepetėliais, preparavimo įrankiais. Taip pat aukščių fiksacijai naudotas nivelyras Runner 20, tyrimų medžiagos dokumentavimui vaizdo kamera Panasonic NV-GS500 ir fotoaparatas Sony DSC-V1, papildomai naudotasi vietos nustatymo aparatu Garmin GPS MAP 62. Osteologinė griautinių ir degintinių žmonių kapų medžiaga atiduota antropologiniams tyrimams VU Anatomijos, histologijos ir antropologijos katedroje.

2011 metais iširti 62 griautiniai ir degintiniai žmonių kapai, kurie numeruojami K 1529 – K 1590. Ataskaitoje pridedama lentelė, kurioje nurodyti kiekviename plote rasti kapai.

Ataskaitoje pateikiami tirtų plotų aprašai ir tuose plotuose rastų kapų aprašymai. Toliau ataskaitoje pateikiami radinių aprašai su dirbinių apibūdinimu, fiksacijos brėžiniai (tyrimų plotai ir kapų piešiniai), fotofiksacija. Ataskaitos tekstas baigiamas išvadomis.

Kadangi kapinyno teritorijoje humusingas sluoksnis ankstesnių statybų darbų metu ne kartą buvo pažeistas ir pakeistas, visa archeologijos fiksavimo medžiaga pateikiama absoliutiniais aukščiais (tai daroma nuo 1991 metų). Ekspedicijoje planus braižė ir fiksavo, fotografavo bei kapus piešė M.Bertašius, radinius piešė V.Laužadienė. Ataskaitą ruošė M.Bertašius. Ekspedicijoje dalyvavo VDU, LSMU bakalauro studijų studentai, įvairių gimnazijų mokiniai.

Ataskaitos struktūra: pirmiausia pateikiama tekstinė medžiaga (įvadas, plotų ir kapų aprašai, radinių sąrašas, išvados), toliau grafinė medžiaga (plotų brėžiniai ir kapų fiksacijos piešiniai) ir nuotraukos. Pabaigoje pridedama tyrimų programa ir leidimo kopija. Ataskaitoje naudojami kai kurie sutrumpinimai – V,ŠV, R, ŠR ir t.t. santrumpomis žymima šalių kryptys (vakarai, šiaurės-vakarai ir t.t.); ah – absoliutinio aukščio santrumpa. Radinių sąrašė taip pat taikomos kai kurios santrumpos, – radinių sąrašė nenurodoma dirbinio žaliava, kada jis gamintas iš įprastinės žaliavos, ar kitokių tiesiog nebūna (geležinis kirvis, ietigalis, peilis; žalvarinė segė, antkaklė, apyrankė, kitais atvejais nurodoma ir žaliava). Brėžiniuose naudotos šios santrumpos, – G. žymi, kad matuotas kaukolės abs. aukštis, aukščiausias jos taškas; K. – kad matuotas kojų abs. aukštis; Akm. – matuotas kape gulinčių akmenų abs. aukštis; III - užbrūkšniavimas žymi giliau gulinčius akmenis (plane), arba humusingą su juodžemiu sluoksnį (pjūvyje - degintinių kapų ar tyrimų ploto šlaitų pjūviuose); ≡ - degėsingą dėmę plane (degėsiai žymimi juodu tašku, brūkšniu, dėmele); rodyklė kapo plane žymi šiaurės kryptį. Radinių apraše TM – karolių tipas pagal M.Tempelmann-Mączynska. *Perlen im mitteleuropäischen Barbaricum. Die Perlen der römischen Kaiserzeit und der frühen Phase der Völkerwanderungszeit im mitteleuropäischen Barbaricum*, 1985.

TYRIMŲ PLOTŲ IR KAPŲ SUVESTINĖ LENTELE

Kapo Nr.	Plotas, Nr.	Kapo aprašas Psl.	Piešinys Psl.	Radinių pieš. psl.	Nuotrauka, psl.
1529	184/199	31	-	-	88
1530	169	25	-	-	87
1531	169	25-26	-	-	87
1532	168	21	-	-	-
1533	169	26	-	68	88
1534	199	37-38	67	68	89
1535	199	38	-	69	89
1536	168/183	27	-	69	90
1537	198	32	-	-	90
1538	198	32	-	-	91
1539	183	28	-	-	91
1540	169	26-27	-	70	91
1541	198	32	-	70	-
1542	168	21-22	-	-	91
1543	183	28-29	-	71	92
1544	198	33	-	72	92
1545	198	33	-	73	92
1546	198	34	-	74	92,93
1547	198	34	-	74	93
1548	183	29	-	74	93

1549	183	29	-	74	93
1550	168	22	-	75	94
1551	168	22	-	-	94
1552	168	22-23	-	-	94
1553	198	34-35	-	-	95
1554	183	29-30	-	76	95
1555	198	35	65	76	96
1556	183	30	-	-	96,97
1557	168	23	-	-	97
1558	168	23	-	-	98
1559	168	23-24	-	-	98
1560	153	16-17	-	77	98,101
1561	153	17	-	-	99,101
1562	183	30	-	-	99
1563	198	35-36	-	-	99
1564	198	36	-	-	100
1565	152/153	17	-	-	100
1566	153	18	-	-	100
1567	168	24	-	77	99
1568	167/168	24	60	78	101
1569	198	36	-	-	101,102
1570	198/183	36-37	-	-	101,102
1571	153	18	-	-	102
1572	153	18-19	-	78	102,103

1573	152	14	-	78	103
1574	152	14-15	-	78	103
1575	152	15	-	-	103
1576	152	15-16	57	79	104
1577	153	19	-	80	104
1578	153	19-20	-	80	104
1579	153	20	-	81	105
1580	153	20	-	81	105
1581	153/138	11	-	-	105
1582	138	11	-	-	106
1583	137	9	-	-	105
1584	138	11	-	-	106
1585	138	12	-	81	106
1586	138	12	-	82	107
1587	138	13	55	83	107,108
1588	138	13	55	84	108
1589	137	9-10	-	-	108
1590	137	10	-	-	-

2011 metais tyrinėtų plotų ir kapų aprašai.

Plotai aprašomi numeracijos didėjimo tvarka. Tyrimų plotai išsidėstę šiaurinėje pagrindinio kapinyno masyvo dalyje. Šioje dalyje pirminis kapinyno paviršius (ir iki tyrimų pradžios susiformavęs paviršius) yra iškilęs kiek aukščiau nei aplinkiniuose plotuose ir palyginti lygus. Iš tyrimų aiškėja, kad kapinyno paviršius palaipsniui ėmė žemėti vakarinėje tiriamos teritorijos dalyje (nežymiai 153 plote, ryškiau 138 plote): virš kapų čia atrastas gana storas sąnašinio priemolio – priesmėlio sluoksnis, kai kurie kapai randami gana giliai.

137 PLOTAS (pav.psl. 52,53)

Tyrinėta tik nedidelė 15 kv.m PR ploto dalis, kuri yra tarp gretimo 138 ploto ir tvoros, ribojančios 1991 metais tyrinėtą dalį. Plotas yra tarp 122 ploto V (netyrinėtas) ir 194 ploto R pusėje (tirtas 1991 ir 2011), į Š nuo 138 ploto. Tyrimų metu šiame kampe atrasti 3 griautiniai kapai (K 1583, 1589, 1590). Dabartinis ir pirminis paviršius šioje vietoje buvo praktiškai lygus, apaugęs krūmais ir medžiais, dirvožemis peraugęs tankiomis šaknimis. Kapai tyrinėti 23.62 – 23.95 m ah gylyje (t.y. gana giliai, apie 0,9 – 1,2 m gylyje nuo buvusio 24,80 m ah paviršiaus iki statybos darbų pradžios 1991 metais). Kapai tyrinėti šviesaus gelsvai pilkšvo smėlio sluoksnyje, griaučiai visiškai sunykę, matyti tik skeleto pėdsakai. Virš kai kurių kapų rasti kelių padrikai išdėstytų akmenų grupės.

Kapas 1583 (137 plotas, H/1-2 kv.), nuotr. 80, pav.psl. 53

Kapas tyrinėtas balsvai pilkšvu natūraliu smėliu užneštoje duobutėje, sudėtinga buvo išskirti kapo duobės kontūro pėdsakus. Preparuojant giliau, išryškėjo rudas smėlis, tačiau kapo duobės kontūro nesimatė. Tad griaučiai aptikti gana netikėtai, nesant kapo duobės žymių. Jie buvo labai sunykę, išlikę tik kojų tamsesnis pėdsakas, fiksuoti 23,95 m ah gylyje. Mirusysis laidotas 285° V kryptimi. Galima spėti, kad duobė buvo apie 2,10x0,7 m dydžio. Galva galėjo gulėti tiesiai, ŠV duobės kampe.

Radinių nerasta.

Kapas 1589 (137 plotas, K/6-7 kv.), nuotr. 92, pav.psl. 53

Kapas tyrinėtas kietame, tamsesniame pilkšvame smėlyje. Jame rasti 4 akmenys, kurie taisyklingai formavo kapą. Akmenys rasti 23,76 (rytiniai) ir 23,68 (vakariniai) m ah gylyje. Tačiau jokios kapo duobės, nei jos kontūro nesimatė. Kapo PV dalyje buvęs akmuo – 12x12x7 cm dydžio. Nuo jo 7 cm į ŠV gulėjusio akmens dydis – 14x15x8 cm. Kapo PR dalyje rastas akmuo buvo 15x17x7 cm dydžio. Nuo jo per 8 cm ŠR kryptimi buvusio akmens dydis – 14x12x8 cm. Tarp V ir PR kapo dalyse buvusių akmenų – 87 cm. Kapo ŠV ir R buvusių akenis skyrė 83 cm. Griausių pėdsakų nerasta, jie galėjo visiškai sunykti tokiam nedideliame vaiko kape. Virš kapo duobės rasta keletas akmenų (apie 24,06-24,18 m ah gylyje, jie koncentravosi V kapo dalyje).

Radinių nerasta.

Kapas 1590 (137 plotas, I/5-6 kv.)

Giliai po akmenimis lyg ryškėjo nežymus kapo duobės kontūras (apie 23,50 m ah). Tačiau duobės dydis neaiškus. Griausiai buvo visiškai sunykę, išlikę tik kaulų trupiniai, jie fiksuoti 23,62 m ah gylyje. Greičiausiai būta ir geležinio smeigtuko, nes rasti smulkūs geležinio dirbinio trupinėliai. Kapas orientuotas apie 280° - 100° kryptimi. Gerokai aukščiau nei palaikai, matyt buvusiame kapo paviršiuje atrasta keletas akmenų, sudarančių lyg kvadrato formos figūrą, apie 0,65x0,65 m dydžio. Akmenys rasti 24,08-24,23 m ah gylyje.

Radiniai: smeigtukas (?), (visiškai sunykęs, neinventorina).

138 PLOTAS (pav.psl. 52,54)

Plotas išsidėstęs tarp 123 ploto V (netyrinėtas) ir 153 ploto R pusėje (tiriamas 2011 m), į Š nuo 139 ploto (tyrinėtas 1991, 1993 m). Tyrimų metu čia atrasti 6 griautiniai kapai, dar 1 kapas tirtas plotų sandūroje, R ploto pakraštyje (K 1581 – K 1582, K 1584 – K 1588). Kapai išsidėstę aiškia juosta rytiniame ploto krašte (5), dar du kapai vakariniame ploto krašte, lyg įsiterpiančios į numanomą kitą kapų eilę. Tada tarpas tarp eilių siektų apie 5 m. Dabartinis ir pirminis paviršius šioje vietoje palaipsniui nuolaidėjo V pusėn, tas ryškiau matyti pirminio paviršiaus ir geologinio sluoksnio struktūroje. Kapai tyrinėti 23,38 – 23,94 m ah (t.y. apie 0,8 – 1,3 m gylyje nuo dabartinio paviršiaus, siekusio apie 24,80 m ah). Spėjama laidojimo paviršių gal būt liudija P krašte (I / 6-7 kvadratuose) atrastas akmenų telkinys, matyt buvęs kapinyno paviršiuje (23,98 – 23,99 m ah). Akmenys sudarė nedidelę apie 0,75x0,5 m krūvelę iš 5 akmenų. Preparuojant nei

greta, nei giliau prie akmenų kapų pėdsakų nerasta. Ploto D / 3 kvadrato buvo įrengtas geologinis įrenginys, jį gręžiant buvo apardyti K 1582 palaikai. Visi kapai tyrinėti gelsvai pilkšvo smėlio – priemolio sluoksnyje, kapų duobių kontūrai gana sunkiai skyrėsi aplinkoje, griaučiai beveik visiškai sunykę.

Kapas 1581 (153 /138 plotai, H-I/10-1 kv.), *nuotr. 79*, *pav.psl. 54*

Šio kapo duobės beveik nesimatė. Tik preparuojant kapą, apie 23,85 m ah gylyje išryškėjo nežymus kapo duobės kontūras. Kapo duobė galėjo būti apie 2,40x0,8 m dydžio. Griaučiai visiškai sunykę. Galva rasta 23,65 m ah gylyje. Galvos likęs tik kontūro pėdsakas. Ji guli pasukta ant kairės pusės. Krūtinės srityje, apie 0,4 m atstumu nuo galvos, gulėjo ylos ar smeigtuko fragmentas. Jis gulėjo įstrižai kapui.

Radiniai: smeigtukas ar yla, (*pav. 31*), *inv. 55*

Kapas 1582 (138 plotas, D-E/2-3 kv.), *nuotr. 81*, *pav.psl. 54*

Kapas rastas tamsiame rudame smėlyje. Jokios kapo duobės nesimatė. Preparuojant buvo surasti griaučių pėdsakai, fiksuoti apie 23,80 m ah gylyje. Jie buvo labai sunykę, kai kur vos pastebimi kaulų kontūrai. Vakarinis kapo kraštas sunaikintas įrengiant geologinių matavimų gręžinį (D/3 kvadrato). Laidota apie 290° kryptimi. Tad įrengiant gręžinį pataikyta į galvos vietą ir kaukolė neišlikusi. Kape rastas įvijinis žiedas (spėjamos krūtinės srityje) ir ylos dalis, ji gulėjo išilgai palaikams.

Radiniai : žiedas, yla (?), (*pav. 31*), *inv. 56-57*

Kapas 1584 (138 plotas, G-H/2-3 kv.), *nuotr. 83-84*, *pav.psl. 54*

Kapas tyrinėtas tamsiai rudame, lyg maišytame smėlyje. Jis yra greta kapo K 1585, jo P pusėje. Kapo duobės kontūro nesimatė, duobės dydis liko neaiškus. Kapo duobės dugne, ŠR kampe ir P pusėje, pastebėti degėsiai. ŠR duobės kape, greta spėjamo dešinio peties, gulėjo nedidelis akmenėlis su šlifavimo žymėmis. Labai sunykusios kaukolės pėdsakas atrastas 23,50 m ah gylyje. Kojų kaulai gulėjo apie 0,12 m giliau nei galva. Galva atrodo nežymiai pasukta į dešinę pusę. Kape rasta daugiau degėsių. Kaip ir gretimam kapui, kyla abejonės dėl tokio griaučių sunykimo. Sunku spręsti ar šis kapas per tūkstantmečius natūraliai sunyko, ar nykimą paspartino šioje kapinyno dalyje 1994-2007 metais vykę statybų darbai ?

Radinių nerasta.

Kapas 1585 (138 plotas, F-G/2-3 kv.), nuotr.83-84, pav.psl.54

Kapas tyrinėtas tamsiai rudame, lyg maišytame smėlyje. Jis įsiterpęs tarp kapų K 1584 (P pusėje) ir K 1586 (Š pusėje). Kapo duobės kontūro nesimatė, tad duobės dydis liko neaiškus. Galvos padėtis nėra aiški, kaukolės pėdsakai pastebėti PR duobės kampe, fiksuoti 23,62 m ah gylyje. Kitų kaulų nepavyko rasti. Virš viršugalvio rastas žalvario gabalėlis. Duobėje rasti kaulų trupiniai kurmiarausių išnešioti po visą kapą. Sunku spręsti ar šis kapas per tūkstantmečius natūraliai sunyko, ar nykimą paspartino šioje kapinyne dalyje 1994-2007 metais vykę statybų darbai ?

Radiniai: žalvario trupinėlis (neaišku ar dirbinio trupinys, ar tik patina, neinventorintas).

Kapas 1586 (138 plotas, E-F/2-4 kv.), nuotr.85-87, pav.psl.54

Kapas atrastas tarp kapų K 1585 ir k 1582, iš dalies po kapu K 1582. Gana taisyklingas ir ryškus kapo duobės kontūras išryškėjo 23,53 m gylyje. Jos dydis – 2,50x 1 m. Duobė taisyklingo stačiakampio formos, nedaug užapvalintais kampais. Mirusysis laidotas 280° V kryptimi. Griaučiai buvo smarkiai sunykę. Jų ilgis – apie 1,6 m. Galva rasta 23,39 m ah gylyje. Ji gulėjo ant dešinio šono, pakeltu pakaušiu. Kaukolės žandikauliai buvo labai sunykę. Rankų išlikę tik vos matomi kontūrai. Jos abi sulenktos ties alkūnėmis ir padėtos ant pilvo. Tarp (ar virš) buvusių plaštakų rastas žalvarinis smeigtukas, galvutė nukreipta ŠR pusėn. Ties pečiais buvo 0,29 cm plotis. Tarpas tarp alkūnių- 0,32 cm. Keliai ir blauzdos buvo stipriai suspaustos. Ties kairiu petimi rasta kirvio įmova, kuris gulėjo ašmenimis gilyn. Prie galvos rasti du trapūs, balto smiltainio akmenys. Į V nuo galvos rastas akmuo buvo 23,31 m gylyje. Jo dydis 17x10x11 cm. Nuo jo 0,20 m ŠV kryptimi buvęs akmuo rastas 23,35 m ah gylyje ir buvo 13x13x14 cm dydžio. Apie 5 cm giliau nei kojos, pasirodė du granitiniai akmenys. Jie buvo 13x14x9 cm ir 12x12x10 cm dydžio. Tarp jų 0,2 m atstumas. Tarp Š-ŠR kapo krašte buvusių akmenų yra 1,57 m atstumas. Tarp P-PV kapo krašte buvusių akmenų yra 1,55 m atstumas. Tad šie keturi akmenys taisyklingos formos stačiakampiu riboja palaikus. Kape rasti vos keli labai nuvalgyti dantys ir suaugę kaukolės siūlės leistų manyti, kad šiame kape palaidotas senas žmogus.

Radiniai: kirvis, žalvarinis smeigtukas (pav.32), inv.59-60.

Kapas 1587 (138 plotas, E-F/9-10 kv.), *nuotr. 88-89, pav.psl. 54, 55*

Kapas tyrinėtas arčiau paviršiaus esančiame tamsesniame rudai pilkšvame smėlyje. Šioje V ploto dalyje šis paviršinis sluoksnis čia labai sustorėja. Jokios kapo duobės nesimatė. Preparuojant netikėtai pasirodė griaučiai. Jie buvo gana gerai išlikę. Kapas orientuotas 280° V kryptimi. Griaučių ilgis iki kulnų- apie 1,64 m ilgio. Galva gulėjo ant kairio šono, žandikaulis prasižiojęs. Ji atrasta 23,94 m ah gylyje. Palaikai labai suspausti. Keliai greta vienas kito. Dubens kaulas sukeltas, tačiau sunykęs. Rankos stipriai prispaustos, sulenktos per alkūnes ir padėtos ant krūtinės. Tarp rankų kaulų suspaustas gulėjo žalvarinis smeigtukas, galvute R pusėn. Visa tai liudija, kad palaikai buvo tampriai susukti į drobulę. Griaučiai gerokai pasvirę ant kairio šono. Dubuo pavirtęs ant šono, krūtinė visai įstrižai. Palaikai guli pavirtę apie 30-40 °. Pečiai tik 25 cm pločio. Tarpas tarp alkūnių- 22 cm. Tyrinėjant įspūdis lyg į kairį pilvo šoną „įspaustas“ kirvis – tokia jo padėtis, po to, kai palaikai pasmuko žemyn. Gal būt, pradžioje kirvis kotu galėjo būti atremtas į kapo duobės šoną. Kapo duobėje, iš PV ir ŠR pusės gulėjo po akmenį. Tarpas tarp jų – 1,55 m. Akmenys gulėjo 24,06 ir 24,01 m gylyje.

Radiniai : kirvis, (*pav. 33*), *inv. 61-62*

Kapas 1588 (138 plotas, E/9-10, F/8-10 kv.), *nuotr. 90-91, pav.psl. 54, 55*

Šis kapas tyrinėtas po kapu K 1587. Nedidelės, vos 0,6 m pločio duobės galai neaiškūs, tačiau šonai buvo ryškūs. Duobė fiksuota 23,73 m ah gylyje. Mirusysis palaidotas 295° kryptimi. Griaučiai palyginti gerai išlikę. Jų ilgis iki kulnų apie 1,54 m. Galva gulėjo ant kairio šono, ji fiksuota 23,38 m ah gylyje. Plotis ties pečiais 29 cm pločio. Dešinė ranka stipriai sulenкта per alkūnę ir plaštaka beveik siekia smakrą. Kairė ranka sulenкта ir guli ant krūtinės. Tarpas tarp alkūnių – 30 cm. Kojos buvo nesuspaustos, ištiestos. Prie dešinės rankos alkūnės ir dubens buvo išmėtyti pirštų kauliukai. Kapo duobėje rastas pusiau gulintis, pusiau įkirstas kirvis, ties dešiniu velionio petimi, PV duobės kampe. Virš kapo buvo ketas akmenų, prie galvos rastas dar vienas, aukštesni akmenys rasti 23,88-23,76 m ah gylyje.

Radiniai kirvis, žalvarinis smeigtukas, (*pav. 34*), *inv. 63*

152 PLOTAS (*pav.psl. 52, 56*)

Tyrinėta tik nedidelė 20 kv.m pietinė ploto dalis, kuri yra tarp gretimo 153 ploto ir tvoros, ribojančios 1991 metais tyrinėtą dalį. Plotas yra tarp 167 ploto R (tyrinėtas 1991 m) ir 137 ploto

V pusėje (tirtas 1991 ir 2011), į Š nuo 153 ploto. Tyrimų metu šiame kampe atrasti 4 griautiniai kapai, susitelkę greta ir vienas virš kito (K 1573 – K 1576) bei 1 kapas ties plotų riba (K – 1565, aprašomas prie ploto 153). Dabartinis ir pirminis paviršius šioje vietoje buvo praktiškai lygus, apaugęs krūmais ir medžiais, dirvožemis peraugęs tankiomis šaknimis. Kapai tyrinėti 24,09 – 24,60 m ah gylyje (t.y. apie 0,4 – 0,75 m gylyje nuo buvusio apie 25,0 m paviršiaus). Kapai tyrinėti šviesaus gelsvai pilkšvo smėlio sluoksnyje, kapuose griaučiai sunykę, tačiau kūno dalių padėtis gerai atpažįstama. Virš kai kurių kapų rasti pavieniai akmenys.

Kapas 1573 (152 plotas, I/7, K/6-7 kv.), *nuotr. 71, pav. psl. 56*

Kapas rastas kelių kapų grupėje, iš piko į tamsiai rudą pereinančiame smėlyje. Tokioje aplinkoje kapo duobės nesimatė. Preparuojant atrasti gana gerai išlikę tačiau apardyti vaiko griaučiai, kurių ilgis – apie 0,9 m. Griaučiai ir gretimi akmenys fiksuoti 24,60 m ah gylyje. Mirusysis orientuotas ŠV kryptimi. Ties kaukolės pakaušiu ir kojūgalyje rasta po vieną kapo duobėje gulintį akmenį. Galva gulėjo ant kairiojo šono. Ji stipriai suspausta, sutrupėjusi. Dešinė ranka sulenкта per alkūnę ir padėta ant krūtinės. Palaikai guli labai pavirtę į kairę pusę, kojos stipriai suspaustos. Apie 10 cm giliau, rasti ir kairės rankos žastas bei dilbis. Kairė ranka sulenкта ir riešas guli ant pilvo. Ant kairės rankos riešo gulėjo apyrankė. Beveik abipus galvos gulėjo du akmenys, tarp jų 16 cm atstumas, jie rasti 24,63 m ah gylyje. Dar vienas panašiam gylyje atrastas akmuo gulėjo prie mirusiojo pėdų (24,60 m gylyje). Atstumas tarp šio ir dviejų akmenų prie galvos buvo 1,02-1,1 m.

Radiniai: apyrankė, (*pav. 28*), *inv. 43*

Kapas 1574 (152 plotas, I-K/7-8 kv.), *nuotr. 72, pav. psl. 56*

Šis kapas rastas į V nuo K 1573 ir iš dalies po juo. Palaikai rasti gelsvo smėlio sluoksnyje, kapo duobės kontūro nesimatė, kaukolė – 24,49 m ah gylyje, kojos – 24,35 m ah gylyje. Kapo duobėje rasti griaučiai smarkiai apnykę. Jie yra 1,44 m ilgio. Ant dešiniojo šono gulėjusi galva rasta smarkiai sutrupėjusi ir suspausta. V kapo dalyje virš galvos buvo pažerti keli angliukai. Rankos buvo praskėtos per alkūnes. Griaučiai pasvirę į kairę pusę, nes visiškai greta, šiauriau ir dalinai po šiuo kapu, buvo dar kitas kapas K 1576. Ant krūtinės rasta perlūžusi geležinė adata, kuri gulėjo išilgai krūtinės. Po krūtine gulėjo plokščias akmuo, jis buvo 22x16x10 cm dydžio. Kape rasti dar 4 akmenys. Visi jie buvo skirtingame gylyje. Prie kojų, ŠR kapo dalyje gulėjo du

nedideli akmenys: 14x7x6 cm ir 14x10x7 cm dydžio, 24,33 m ah gylyje. Prie galvos, P ir ŠV pusėse gulėję akmenys buvo 18x13x10 cm ir 20x12x18cm dydžio (šis ŠV akmuo stovėjo stačias). Akmenys rasti 24,59 ir 24,63 m ah gylyje. Beveik po galva ir smakru gulėjo dar vienas akmuo (apie 24,30 m ah).

Radiniai: geležinė adata, *(pav. 28)*, *inv. 44*

Kapas 1575 (152 plotas, K/7 kv.), *nuotr. 72*, *pav. psl. 56*

Kapas rastas į P nuo K 1573, prie stambaus akmens. Tamsiai geltoname smėlyje rastame kape nebuvo matyti jokios kapo duobės kontūro. Tai kūdikio arba vaiko kapas. Aukščiau ir P kapo pusėje gulėjo apie 0,37x0,2 m dydžio akmuo, 24,67 m ah gylyje. Preparuojant kapą, P-PR pusėje gulėjo galva, ji rasta 24,43 m ah gylyje. Kaukolė buvo suspausta ir sutrupinta. Gulėjo ant dešiniojo šono ir buvo pakankamai gerai išlikusi. Kojų kaulų buvo likę tik pėdsakai, o krūtinės ir rankų kaulai buvo po galvos likučiais. Laidota P-PR pusėn.

Radinių nerasta.

Kapas 1576 (152 plotas, I/6-8, K/6 kv.), *nuotr. 73*, *pav. psl. 56, 57*

Šis kapas rastas po kapu K 1574 ir šiek tiek į Š nuo jo. Tyrimų metu fiksuotas nežymus kapo duobės kontūras, 24,26 m ah gylyje. Duobė gana taisyklingo stačiakampio formos, nedaug užapvalintais kampais, apie 0,95-1 x 2,6 m. Griaučiai išsilaikę vidutiniškai, rasti visi kaulai, apie 24,09 m ah (galva) – 23,97 m ah (kojos) gylyje. Galva rasta gulinti ant dešinio šono. Ji pakaušiu pakreipta aukštyn. Dešinė ranka šiek tiek sulenкта per alkūnę ir plaštaka padėta ant pilvo. Kairė ranka taip pat sulenкта ir padėta ant pilvo, o plaštaka guli ant dešinio klubo. Pečiai buvo suspausti. Ties jais plotis apie 30 cm. Mentikauliai rasti kažkiek sulenkti. Tarp alkūnių – 37 cm tarpas. Kojos ištiestos ir vos sulenktos, guli laisvai. Dešinė griaučių pusė rasta kiek nukreipta gilyn. Ant kairės kojos kelio, skersai palaikams, gulėjo kirvis, ašmenys nukreipti Š pusėn. Ant dešinės rankos piršto būta žiedo, jis rastas kryžkaulio srityje, tarp rankos pirštikaulių. Po smakru, kairėje kaukolės pusėje, nukreipta ŠV pusėn, gulėjo yla. Apie 6-7 cm nuo pakaušio į ŠV pusę gulėjo peilis lenкта įkote, įkote Š pusėje, ašmenys nukreipti palaikų pusėn. Virš dešinės pėdos kaulo rastas nedidelis akmuo primenantis galąstuvėlį. Kape rasta daug akmenų. Du akmenys abipus galvos pastebėti gerokai anksčiau, dar preparuojant K 1574. Kapo duobėje rasta dar 11 akmenų, kurie gulėjo išdėstyti įvairiose vietose. Dešinėje galvos pusėje rasta trijų akmenų grupė

(24,35-24,30 m ah gylyje, 17x17x8 cm ir 10x12x7 cm dydžio). Dar du akmenys gulėjo ties viršugalviu abipus pakaušio – 24,04 m ah gylyje (13x13x11 cm ir 16x12x13 cm). Du akmenys gulėjo kairėje pusėje ties dubenkauliu (23,95-42,01 m ah gylyje, apie 13x10x9 cm ir 12x9x7 cm). Stambokas akmuo gulėjo dešinėje pusėje beveik virš dešinio šlaunikaulio (24,19 m ah gylyje, 25x14x16 cm, akmuo gulėjo stačias). Kojūgalyje rasti trys nedideli akmenys (23,98-24,26 m gylyje, 15x13x13 cm, 14x14x14 cm ir 13x13x11 cm dydžio).

Radiniai: kirvis, peilis, yla, žiedas, galastuvėlis (?), *(pav. 29)*, *inv. 45-49*

153 PLOTAS (pav.psl. 52, 58)

Plotas išsidėstęs tarp 168 ploto V ir 139 ploto R pusėje, į Š nuo 169 ploto. Tyrimų metu čia atrasta 10 griautinių kapų, iš jų vienas kapas yra Š kraštinėje ties plotų riba, kitas V kraštinėje ties plotų riba (ploto kapai yra šie: K 1560 – K 1561, K 1565 – 1566, K 1571 – K 1572, K 1577 – K 1580, dar vienas K 1581 aprašomas prie gretimo 138 ploto). Kapai išsidėstę daugiausia šiaurinėje ploto dalyje. Rytiniame pakraštyje kapai sudaro atskirą maždaug P-Š kryptimi orientuotą eilę (K 1560, 1561, 1566, 1571) bei gretimo ploto kapas K 1565. Visi šie kapai daugiau arba mažiau pažeisti apie 2006-2007 metais čia iškasus griovį ir įrengus laikiną nuotėkų tinklą. Griovys ir vamzdis buvo užversti žeme su betono priemaišomis bei statybų atliekomis. Akivaizdžiai matyti, kaip klojant vamzdį, duobė kerta kapo duobės kontūrą. Ši komunikacija apsunkino tyrimų darbus, nes buvo neįmanoma jos pašalinti, tad teko kasti ir preparuoti po ją. Griovio plotis apie 0,7 m, gylis iki 1,2 m. Dabartinis ir pirminis paviršius šiame plote buvo praktiškai lygus. Paviršinėje dalyje susidaręs storas rudo smėlio ir priesmėlio sluoksnis, jis palaipsniui storėjo V kryptimi. P ploto pusėje, apie 24,30-24,20 m gylyje buvo pastebėta degėsinio smėlio dėmė, ji apima F-H / 4-9 kvadratus ir yra netaisyklingos, bet artimos ovalui formos. Galima manyti, kad dėmė formavosi buvusiam kapinyno paviršiuje, gal būt ritualinės ugniavietės vietoje. Jos pakraščiuose pastebėti pavieniai akmenys. Kapai tyrinėti 23,79 – 24,07 ir apie 24,60 m ah (t.y. apie 0,9 – 1,2 m ir 0,4 m gylyje nuo buvusio 25,0 m paviršiaus). Palaikai rasti arba šviesiame smėlyje – čia kapo duobės kontūras geriau skyrėsi aplinkoje (K 1565, 1572, 1577, 1578), bet didesnė palaikų dalis tyrinėta rusvai gelsvame sąnašiniame smėlyje ir duobės kontūras vos skyrėsi aplinkoje (K 1571, 1579, 1580).

Kapas 1560 (153 plotas, E/1-2 kv.), *nuotr. 50-51, 65, pav.psl. 58*

Nedidelis vaiko kapas atrastas kapų eilėje, ploto R dalyje. Kapo duobės kontūras ir duobės užpylimas gana gerai skyrėsi šviesesnio balsvo smėlio aplinkoje (24,37 m ah gylyje). Duobės plotis apie 0,7 m, tačiau ilgio nustatyti nepavyko, nes vakarinė kapo dalis yra apardyta čia klojant neaiškios paskirties komunikacijų vamzdį, ilgis galėjo būti apie 1,5 m (greičiausiai 2006-2007 metų statybų metu klota laikina nuotėkų komunikacija – virš kapo gulėjo 0,2 ar 0,3 m skersmens plastikinis vamzdis). Visiškai sunykusios kaukolės pėdsakai atrasti tame pat gylyje kaip ir kapo duobės kontūras (24,37 m ah gylyje). Prie galvos būta apgalvio – rasta įvija ir kryžinis kabutis. Š pusėje nuo šių radinių rasti dantų trupinėliai.

Radiniai : apgalvis(?) – įvija ir kabutis, *(pov. 27)*, *inv. 34 - 35*

Kapas 1561 (153 plotas, B/1-3, C/1-2 kv.), *nuotr. 52, 65, pav.psl. 58*

Kapas yra į Š nuo K 1560. Kapo duobė buvo neblogai pastebima, nes tamsesniu smėliu išsiskyrė šviesaus smėlio aplinkoje (24,33 m ah gylyje). Pusė kapo duobės patenka po vamzdžiu, kuris rastas ir tiriant kapą K 1560. Kapo duobė buvusi apie 0,71-0,75 m pločio ir iki 2,30 m ilgio. Mirusysis laidotas 285° V kryptimi. Kapo užpylime, V dalyje rasta nemažai degėsių. Griaučiai visai sunykę, bet atpažįstami. Galva guli tiesiai, vos pasukta į kairę pusę (ji fiksuota 24,26 m gylyje). Rankų žastai glausti prie šonų, o dilbių padėtis neaiški. Tolyn po vamzdžiu matyti kojų pėdsakai. Kapo duobės V krašte – keli degėsiai prie dugno. Kiek aukščiau, kapo dešinėje pusėje (užpylime) buvo pora nedidelių akmenų.

Radinių nerasta.

Kapas 1565 (152 / 153 plotas, K-A/1-2 kv.), *nuotr. 58, 67, pav.psl. 58*

Šio kapo duobės kontūras ir užpylimas skyrėsi aplinkiniame šviesesniame smėlyje (24,40 m ah gylyje). Šiaurinis duobės kraštas buvo beveik po tvora, o rytinė kapo dalis apardyta klojant komunikacijas (tas pats nuotėkų vamzdis kaip ir gretimuose kapuose K 1560, 1561). Mirusysis laidotas 293° kryptimi, o duobė orientuota PR – ŠV 100-280° kryptimi. Preparuojant kapą, po vamzdžiu rasti du akmenys (20x12x10 cm ir 18x14x8 cm dydžio), visi jie rasti apie 24,20 m ah gylyje. Griaučiai labai prastai išlikę, likę tik galvos pėdsakai, tad jos padėtis neaiški (24,14 m ah gylyje). Šalia galvos, iš abiejų šonų, rasti dar du akmenys, kurie buvo 16x14 cm ir 19x14 cm dydžio. Tarp akmenų buvo 27 cm tarpas. Tad velionio palaikai duobėje buvo ribojami keturių

akmenų. Prie jų taip pat buvo neaiškūs molio gniutulai ir lyg sienelių pėdsakai, tačiau aiškiau nustatyti nepavyko.

Radinių nerasta.

Kapas 1566 (153 plotas, I/2-3, K/1-2 kv.), *nuotr. 59-60, pav.psl. 58*

Kapo duobės kontūras nebuvo matomas, tik šiaurinė jo kraštinė sudarė lyg neaiškią ribą. Virš kapo ir greta jo rasti du akmenys, apie 24,40 m ah gylyje. Ir duobės užpylime ir aplink buvo ištisinis tamsus rudas smėlis. Preparuojant tamsiai rudame smėlyje, R duobės dalyje buvo atrasta dantų krūvelė (23,79 m ah gylyje). Jokių kitų griaučių nebuvo išlikę. Šalia dantų rastas viengubas auksuotas karoliukas. Po spėjamu smakru gulėjo dar 4 karoliukų vėrinys iš dviejų tamsių ir auksuotų karolių (tamsus-skaidrus-tamsus-skaidrus). Kapo duobės rytiniame krašte, apie 0,4 m atstumu nuo galvos rasta ylos fragmentas, vėliau jis nusimetė ir į radinių sąrašą neįtrauktas.

Radiniai: karoliukų vėrinys, yla, *inv. 36 - 37*

Kapas 1571 (153 plotas, C/2-3 kv.), *nuotr. 67-68, pav.psl. 58*

Kapo duobės kontūras nežymiai ryškėjo rusvame smėlyje, dar paryškino duobės pakraščiai ištisai išdėti akmenų eile, fiksuota apie 24,66-24,70 m ah gylyje. R duobės kraštas nukastas per šį plotą klojant laikiną lauko komunikaciją. Spėjamas duobės dydis yra apie 0,55x0,95 m, ji ovalo formos. Tokia nedidelė duobė būdinga kūdikio kapui. Toliau preparuojant jokių palaikų pėdsakų nerasta. Greičiausiai tai yra akmenimis apdėtas kūdikio kapelis.

Radinių nerasta.

Kapas 1572 (153 plotas, D/6-7, E/5-7 kv.), *nuotr. 69-70, pav.psl. 58*

Kapo duobė gana ryškiai skyrėsi aplinkoje tamsesniu rudu smėliu. Kapo duobė taisyklingo stačiakampio formos, nedaug užapvalintais kampais, ji fiksuota 24,20 m ah gylyje. Duobė 0,55-0,61 x 1,70 m dydžio. Griaučiai visiškai sunykę, pavyko rasti tik dantų emalio pėdsakus (trupinius) PR kapo dalyje, tad galima manyti, kad kapas orientuotas 125° PR kryptimi. Toliau preparuojant kapą, rasta yla, gulėjusi skersai krūtinės srityje. Greta kiek įstrižiau gulėjo lazdelinio smeigtuko fragmentas. Aplink palaikus, kapo duobės dugne rasti 4 taisyklingai kampuose išdėstyti akmenys. Akmenys, dantų emalio pėdsakai bei radiniai - visi rasti vienodame

gylyje – 23,98 m gylyje. Duobėje rasti akmenys gylėjo plokščiai. Rytinėje kapo dalyje rastas akmuo – 13x13x7 cm dydžio. Nuo jo į P pusę 17 cm atstumu nutolęs akmuo buvo 10x16x7 cm dydžio. Kapo Š dalyje gulėjo 16x12x7 cm dydžio akmuo. Nuo jo 10 cm į V pusę rastas akmuo – 15x12x11 cm. Nuo kapo P dalies akmens iki V dalyje buvusio akmens – 90 cm. R kapo duobės akmenį nuo Š kapo dalyje gulėjusio akmens skyrė 93 cm atstumas.

Radiniai: yla, smeigtukas, (pav. 28), inv. 41-42

Kapas 1577 (153 plotas, B-C/6 kv.), nuotr. 74-75, 108, pav.psl. 58

Tai vienas iš dviejų dvigubo kapo kapų, vakarinis. Kapo duobė gana neblogai skyrėsi šviesesnio aplinkinio smėlio fone, fiksuota 24,24 m ah gylyje. Duobė buvo stačiakampė, rytinis kraštas susilieja su gretimu kapu K 1578. Duobės ilgis apie 1,2 m. Kapas rastas tarp 4 akmenų.

Nedideliame kūdikio kape jokių kaulų nepavyko rasti. P kapo duobės dalyje rastas karolis ir auksuoto karolio likutis. Čia, matyt, būta ir galvos. Kapo kampuose rasti 4 nedidelis akmenys, 24,05-24,09 m ah gylyje. PR kapo kampe rastas akmuo buvo 14x12x7 cm dydžio. Nuo jo į V 7cm atstumu stovėjęs akmuo – 16x11x6 cm dydžio. Kapo Š kampe rastas akmuo – 11x8x6 cm dydžio. Per 9 cm į V nuo jo stovėjusio akmens dydis 14x10x7 cm. PR kapo kame rastas akmuo, nuo Š kapo pusėje buvusio akmens nutolęs 82 cm. Kapo PV dalies akmuo, nuo ŠV akmens nutolęs 76 cm

Radiniai: 2 karoliai, (pav. 30), inv. 50

Kapas 1578 (153 plotas, A-C/5-6 kv.), nuotr. 73, 76, pav.psl. 58

Šis kapas atrastas greta K 1577. Tai rytinis iš dviejų kapų grupės. Bendra kapo duobė ryškėjo 24,24 m ah gylyje. Duobė apie 2,6 m ilgio ir iki 1,07 m pločio. Laidojant palaikai orientuoti 15° Š kryptimi. Galva išlikusi gerai, o kiti griaučiai gerokai sutrūniję. Griaučių ilgis – apie 1,65 m. Galva šiek tiek pakelta ir pasukta į dešinę pusę, fiksuota 23,94 m ah gylyje. Abi rankos per alkūnes sulenktos ir sudėtos ant krūtinės taip, kad plaštakos beveik siekė smakrą. Kojos ištiestos, kairės kaulai sunykę. Dešinysis kulnas buvo ant akmens. Prie dešinės rankos riešo/dilbio rastas išilgai gulintis smeigtukas ar yla. Ant krūtinės, apie 7 cm nuo smakro buvo žiedas (lyg kairės rankos). Kapo V pusėje, 15 cm virš dešinės pėdos rasta geležies šlako gabalas. Virš kairės ramos alkūnės, apie 20 cm apimančioje aplinkoje buvo rasti trys dantys, šonkaulio ir žandikaulio kontūrai. Tai, turbūt, kito žmogaus palaikų dalys išnešiotos kurmio, nes K 1578 palaidoto

mirusiojo galva ir žandikaulis gerai išlikę. O gal tai šioje vietoje anksčiau buvusio kapo pėdsakas, nes arti kitų kapų nerasta. Kapo duobės kampuose rasti keturi akmenys, jie formuoja gana taisyklingą stačiakampį, akmenys rasti 23,88 (prie kaukolės) – 23,94 (prie kojų) m ah gylyje. Mirusysis dešiniu smilkiniu/pakaušiu remiasi į ŠV kapo duobės akmenį, kuris – 13x13x12 cm dydžio. Nuo jo 16 cm ŠR kryptimi rastas akmuo -17x18x6 cm dydžio. P kapo duobės gale gulėjusio akmens dydis – 20x15x9 cm. Jis nuo 16x16x8 cm dydžio PR kapo duobėje rasto akmens nutolęs 15 cm. Nuo kapo Š dalyje buvusio akmens iki P kampo akmens – 138 cm. ŠR kampo duobės akmenį, nuo esančio PR skiria 135 cm.

Radiniai : žiedas, smeigtukas ar yla, geležies šlakas, *(pav. 30)*, *inv. 51-54*

Kapas 1579 (153 plotas, A-B/9-10 kv.), *nuotr. 77-78*, *pav. psl. 58*

Kapo duobė buvo gerai matoma ir išsiskyrė aplinkoje ypač gausiais degėšiais, kurių priberta visame užpylime. Ryški kapo duobė buvo apie 1,95x0,73 m dydžio, fiksuota 24,08 m ah gylyje. Mirusysis laidotas 305° ŠV kryptimi. Preparuojant kapo duobę atrasti griaučiai, kurie apytiksliai galėjo būti 1,60 m ilgio. Griaučiai visiškai sunykę, tačiau jų vieta ir likučiai atpažįstami, geriau išlikę kaukolės dalys. Kaukolė rasta 24,07 m gylyje. Ji gulėjo ant dešinio šono. Dešinė ranka prie šono ir plaštaka padėta ant pilvo. Kairė ranka sulenkta ir plaštaka, matyt, gulėjo ant krūtinės. Kojos gulėjo praskėstos. Maždaug 10 cm aukščiau nei kaukolė, V duobės krašte rasti molio sienelės likučiai. Tai apie 30 cm ilgio, netaisyklingos formos, 2-3 cm aukščio molio gniužulėlis. Palaikus kampuose ribojo keturi akmenys, išdėstyti taisyklingo stačiakampio forma. Kapo V dalyje rastas akmuo buvo 11x15x12 cm dydžio. Nuo jo 19 cm Š kampe gulėjo 14x13x11 cm akmuo. Kapo PR kampe rastas akmuo – 12x13x20 cm dydžio, o nuo jo už 15 cm į R pusę buvęs akmuo 15x15x12 cm dydžio. Nuo V pusės akmens iki PR kapo dalyje buvusio akmens 140 cm. PR kampe buvusį akmenį nuo Š dalyje stovėjusio akmens skyrė 132 cm atstumas.

Radinių nerasta.

Kapas 1580 (153 plotas, B-C/9-10 kv.), *nuotr. 77*, *pav. psl. 58*

Kapo duobė buvo labai neryški. Ji galėjo būti apie 2,10x0,85 m dydžio. Tik fragmentiškai vos skyrėsi aplinkoje. Kapas orientuotas 95° R kryptimi. Tai sprendžiama iš kojų padėties, nes tik kojų kaulų pėdsakai atrasti kape. Kojos rastos 24,01 m ah gylyje.

Radinių nerasta.

168 PLOTAS (pav.psl. 52, 59)

Greta šio ploto tyrinėta ir labai siaura gretimo Š ploto 167 juostelė, kuri užpildo tarpą iki tvoros, ribojančios 1991 metais tyrinėtą dalį. Ji yra 10 kv.m dydžio, šioje atkarpėlėje kapų nerasta. 168 plotas išsidėstęs tarp 183 ploto V ir 153 ploto R pusėje (abu dabar ir tyrinėti), į Š nuo 169 ploto (taip pat šiemetiniai tyrimai). Tyrimų metu čia atrasta 10 griautinių kapų (K 1532, 1542, 1550-1552, 1557-1559, 1567, 1568). Kapai išsidėstę rytinėje ploto dalyje, čia jie sudaro labai ryškia beveik Š-P / ŠR-PV kryptimi orientuotą kapų eilę. Dalį šios juostos kapų, matyt buvusiam kapinyno paviršiuje, dengia siaura (apie 0,8-1,5 m pločio) degėsingo smėlio juosta. Ji fiksuota 24,40-24,45 m ah gylyje. Manoma, kad tokia juosta yra atsiradusi trumpalaikės ritualinės ugniavietės vietoje (gal būta ir kelių greta viena kitos išdėstytų ugniaviečių). Pietiniame šios ugniavietės pakraštyje, degėsinio smėlio sluoksnyje, rasta keletas smulkių sudegusių kaulų (I-K / 3-4 kvadratai), tačiau atskiro kapo jie nesudarė. Dabartinis ir pirminis paviršius šioje vietoje buvo praktiškai lygus. Kapai tyrinėti 23,25 – 24,30 m ah (t.y. apie 0,75 – 1,9 m gylyje nuo buvusio 25,15 m paviršiaus), jie tyrinėti labai skirtingame gylyje. Spėjamą laidojimo paviršių liudija P krašte rasta minėta degėsingo smėlio dėmė, taip pat įvairiose vietose tarp kapų pastebėti pavieniai akmenys (C/3 kv., E/4 kv. ir keli smulkūs akmenys prie kapų). Šiaurinėje dalyje kapai tyrinėti šviesiame pilkšvai balsvame smėlyje, čia kapo duobės beveik nesiskyrė aplinkoje. Kitur (vidurinėje ir P ploto dalyse) sustorėja arčiau paviršiaus esantis sąnašinis geltono smėlio sluoksnis, kapai tyrinėti giliau nuo paviršiaus, jų duobės kontūras geriau skyrėsi aplinkoje. Kapuose palaikai labai sunykę, dažniausiai randami atskirų skeleto dalių pėdsakai, tad griaučių padėties pilnai nustatyti nepavyko.

Kapas 1532 (168 plotas, I / 1 kv.), *pav.psl. 59*

Tyrinėjant šioje ploto dalyje, spėta, kad pilkai rusvame smėlyje buvo pastebėti sunykusių kaulų pėdsakai. Buvo apibrėžtas sąlyginis spėjamas mažos kapo duobės kontūras. Tačiau vėliau paaiškėjo, kad kaulų trupinių čia nėra. Gal tai ir galėjo būti vaiko kapo pėdsakas, bet greičiausiai vis dėlto buvo suklysta ir kapas identifikuotas pagal netikrus požymius.

Kapas 1542 (168 plotas, K/6-7 kv.), *nuotr. 20, pav.psl. 59*

Kapas tyrinėtas šviesaus smėlio sluoksnyje. Tamsesniu smėliu užpilta kapo duobė išryškėjo apie 24,30 m ah gylyje. Kontūras buvo gana neblogai pastebimas, duobė buvo 1,44x0,62 m dydžio, stačiakampio formos užapvalintais kampais. ŠV kapo duobės dalyje atrasti visai sutrūnijusios kaukolės pėdsakai. Ji rasta tokiame pačiame gylyje, kaip ir kapo duobė – 24,30 m. Nors yra žinoma, kad palaikai laidoti ŠV kryptimi, tačiau palaikų padėtis nėra aiški. Preparuojant šį vaiko kapą, ties galvos vieta išryškėjo tamsesnio smėlio kontūras, kuriame buvo keli dalys.

Radinių nerasta.

Kapas 1550 (168 plotas, F-G/3-6 kv.), *nuotr. 31, pav.psl. 59*

Šio kapo duobės kontūrai gana gerai išsiskyrė tamsesniu rudu kapo duobėje užpiltu smėliu. Virš kapo pastebėta degėsinio smėlio dėmė (24,40 m ah gylyje). Kontūras buvo ryškus, duobė ištęsto stačiakampio formos. Kapo duobė 2,64x0,75-0,86 m dydžio. Tačiau duobėje buvo matomi gana stori sąnašiniai natūraliai susiformavę molio sluoksneliai. Duobės užpylime rasti pavieniai, reti degėšiai. Griaučiai visai sunykę, išlikę tik tamsesni pėdsakai. Galva rasta 24,08 m, o kojos – 23,90 m ah gylyje, t.y. jos gulėjo pastebimai giliau nei galva. Atrodo, kad rankos gulėjo prie šonų ir plaštakos sudėtos ant pilvo. Ties galva rastas kirvis. Jis gulėjo atremtas į kaukolę ir lyg įkirstas žemėn. Spėjamo dešinio peties vietoje gulėjo sunykusio lazdelinio smeigtuko fragmentai. Radiniai: kirvis, smeigtuko fragmentai, *(pav. 25), inv. 26-27*

Kapas 1551 (168 plotas, E-F/4-5 kv.), *pav.psl. 59*

Ši, labai maža kapo duobė rasta greta kapo K 1550. Ji buvo 1,05x0,58 m dydžio. Kapo duobė rasta 24,40 m ah gylyje, aplinkoje neryškiai, bet buvo pastebima. Šiauriniame (Š-ŠR) kapo duobės šone rasti du nedideli akmenukai. Kapo duobės dugnas pasiektas 24,0 m gylyje. Kape nebuvo jokių griaučių pėdsakų. Atrodo, kad tai visiškai sunykęs kūdikio kapas. Duobė orientuota PR-ŠV kryptimi.

Radinių nerasta.

Kapas 1552 (168 plotas, F/7-9, G/7-8 kv.), *nuotr. 32, pav.psl. 59*

Šio kapo duobės kontūras, duobėje esantys akmenys bei griaučiai pasirodė panašiam gylyje, kontūras fiksuotas nuo 24,14 m ah gylio, griaučių pėdsakai rasti 24,05 m ah, o kapo akmenys apie 24,08 m gylyje. Duobėje rasti visiškai sunykusių griaučių pėdsakai, laidota 286° V kryptimi.

Preparuojant aiškėjo, kad palaikai visai sunykę ir dar apardyti. Galvos dalis nukasta darant griovį vandens nutekėjimui iš pievos, kurioje buvo rastas kapas. Nei neišlikusios galvos, nei rankų padėtis nėra aiški. Kojos suglaustos, suspaustos tiek blauzdomis ir keliais. Rasti trys akmenys. Ant vieno iš jų aptiktas kojos kontūras. Į dešinę nuo galvos rastas akmuo 14x16x3 cm dydžio. Prie kojų rasti akmenys 15x22x10 cm ir 20x13x7 cm dydžio.

Radinių nerasta.

Kapas 1557 (168 plotas, C-D/3-4 kv.), *nuotr. 46-47, pav.psl. 59*

Kapas įsiterpęs tarp kapų K1558 (P pusėje) ir K 1567 (Š pusėje). Paviršiuje virš kapo ir greta rasta keletas stambokų akmenų (24,60, 24,68 m ah gylyje). Kokio nors taisyklingsnio kontūro jie neformuoja, tačiau tarp dviejų gretimų kapų (K1558 / K1557) sudaro trijų akmenų eilę. Nei kapo duobės kontūras nei duobės užpylimas aplinkoje neišsiskyrė. Laidota 112° PR kryptimi. Griaučiai visai sunykę, ir giliau greta stambaus akmens rastas tik prastai išlikęs galvos kontūras (24,40 m ah gylyje). Atrodo, kad ji guli ant dešiniojo šono. Nuo smakro 14 cm atstumu buvo rastas smeigtuko ar ylos gabalėlis.

Radiniai: smeigtukas ar yla, *(pav. 26), inv. 33*

Kapas 1558 (168 plotas, C-D/3-4 kv.), *nuotr. 48, pav.psl. 59*

Kapas rastas greta K1557, kitoje pusėje buvo vaiko kapas K 1559. Šio kapo duobės kontūro nesimatė, duobė visai nesiskyrė tamsesnio rudo smėlio aplinkoje. Buvo aiški tik viena Š pusėje esanti duobės kontūro juosta. Todėl ši duobė tik sąlyginė (kaip ir laidojimo kryptis). R dalyje aukščiau kapą dengė visur šioje ploto dalyje fiksuota degėsinga dėmė. R dalyje pastebėti dantų trupiniai (24,25 m ah gylyje), todėl galima daryti prielaidą, kad ten buvus galva.

Radinių nerasta.

Kapas 1559 (168 plotas, D-E/3-4 kv.), *nuotr. 49, pav.psl. 59*

Šis mažas kūdikio kapelis rastas greta K 1588 (P pusėje). Tyrinėjant pirmiausia virš kapo centrinės dalies atrastas akmuo (24,87 m ah gylyje). Šis ir gretimi akmenys virš kapo gulėjo plokšti, kai kurie jų skelti. Nuėmus akmenį ir tyrinėjant giliau pastebėtas nežymus nedidelės duobės kontūras. Ryškėjo ovali apie 0,8 x 0,5 m dydžio duobutė, orientuota PR-ŠV kryptimi (24,31 m gylyje). Dar kiek giliau kape atrasti keturi nedideli akmenys, ribojantys spėjamus

palaiikus. Jokių kaulų neišlikę. Akmenų dydžiai yra šie: P – 11x10x7 cm, R – 11x12x6 cm, Š – 8,5x6x4 cm ir V – 9x4x5 cm. Atstumas tarp P ir V akmenų yra 37 cm, tarp R-Š yra 30 cm, tarp V-P 9 cm, V-Š 13 cm. Kapo akmenys fiksuoti 24,26 m gylyje.

Radinių nerasta

Kapas 1567 (168 plotas, A/3-4, B/2-4 kv.), *nuotr. 55-56, 103-104, pav.psl. 59, 60*
 Preparuojant nesimatė kapo duobės kontūro. Atsargiai kasant rudame smėlyje, pasirodė kaulai ir akmenys. Mirusysis palaidotas 282 ° V kryptimi, greta P pusėje buvo kapas K 1568. Griaučiai sunykę bet atskiri kaulai atpažįstami (rasti apie 24, 82 m ah gylyje). Jie apie 1,65 m ilgio. Galva guli ant dešinės pusės, palenкта į apačią. Kojos buvo ištiestos. Dešinė ranka rasta per alkūnę sulenкта ir padėta ant pilvo. Kairė ranka taip pat sulenкта per alkūnę ir padėta šiek tiek žemiau dešinės rankos. Tarp rankų alkūnių buvo 36 cm atstumas. Prie dešinės rankos rasti dvi geležinės plokščios juostinės apyrankės. Apyrankės stambios, 7,5x6 cm skersmens (in situ), bet visiškai surūdiję ir trupančios. Greta apyrankių rasta segė, kurios kojėlė gulėjo nukreipta P kryptimi. Alink mirusiojo galvą rasti 3 akmenys: P) 22x16x10 cm, V) 18x14 cm, Š) 18x14x7 cm dydžio. Visi jie gulėjo padėti plokšti, gulėjo tame pat gylyje kaip ir galva (24,82 m ah gylyje vidurinis ir 24,78 m - šoniniai). Dar du akmenys gulėjo mirusiojo kojūgalyje, 24,83 m ah gylyje.

Radiniai: 2 geležinės apyrankės, segė, (*pav. 27*), *inv. 38 - 39*

Kapas 1568 (167 / 168 plotai, K-A/2-4 kv.), *nuotr. 61-62, 105-106, pav.psl. 59*

Kapas rastas greta, į Š nuo kapo K 1567. Kapo duobės kontūras aplinkoje neišsiskyrė.

Preparuojant rudame smėlyje, pasirodė kaulai ir akmenys. Griaučiai visai sunykę, išlikę tik galvos kaulai ir apatinis žandikaulis (fiksuota 24,79 m ah gylyje), taip pat kojų pėdsakai.

Sprendžiant iš palaikų, tai vaiko kapas. Galva gulėjo tiesiai, tačiau suspausta ir atskiros kaukolės dalys nustumtos į šonus. Rankų padėtis neaiški, kojos ištiestos ir suglaustos. Krūtinės srityje rasta segė, ji gulėjo skersai, kojele nukreipta Š pusėn. Kapo duobėje palaikus ribojo 4 akmenys, visuose duobės kampuose. Jie rasti 24,83-24,80 m ah gylyje.

Radiniai: segė, (*pav. 28*), *inv. 40*

169 PLOTAS (*pav.psl. 52, 61*)

Tyrinėta šiaurinė šio ploto pusė, nes P jo dalis ištirta dar 1998 metais. Plotas išsidėstęs tarp 154 ploto V pusėje (tyrinėtas 1996 m) ir 184 ploto R pusėje (Š dalis tiriama dabar), į Š nuo 170 ploto. Tyrimų metu čia atrasti 4 kapai (1 griautinis ir 3 degintiniai: K 1530, 1531, 1533, 1540). Kapai išsidėstę keliuose PR tiriamo ploto dalies kvadratuose (C-D / 2-4 kv.). Juos dengia beveik pusapskritė degėsingo smėlio dėmė su keliais stambiais akmenimis, ji fiksuota apie 24,80 m gylyje). Beveik neabejotina, kad dėmė atsiradusi virš kapų įrengtos ugniavietės vietoje. Pietinis tiriamo ploto kraštas (D / 1-2, E / 1-6 kvadratai) yra visiškai suardytas iškasant duobę ir užverčiant XX / XXI a. sandūros laikotarpio statybinėmis atliekomis. Šios perkasos pakraštyje atsitiktinai rastas įmovinis kirvis (E/6 kv.), matyt patekęs iš suardyto griautinio kapo (24,41 m ah gylyje). Dabartinis ir pirminis paviršius šioje vietoje buvo praktiškai lygus. Degintiniai kapai tyrinėti pilkšvai rudo tamsaus arčiau paviršiaus esančio smėlio sluoksnyje, visiškai nesimatė duobių kontūrų ir kapai pastebėti tik aptikus pavienius degintus kaulus. Kapai tirti 23,80 (griautinis) – 24,52-24,74 (degintiniai) m ah gylyje, griautinis kapas tyrinėtas žymiai giliau, jo kapo duobė ryškiai matėsi šviesiame smėlyje. Spėjama laidojimo paviršių liudija minėta degėsinga dėmė su akmenimis.

Kapas 1530 (169 plotas, C-D/2 kv.), *nuotr. 4, pav.psl. 61*

Tai vienas iš dviejų greta esančių degintinių kapų. Preparuojant pilkšvai gelsvame smėlingame dirvožemyje pasirodė pavieniai deginti kaulai (24,74 m ah gylyje). Preparuojant giliau paaiškėjo, kad kapo kaulai pažirę degėsingame žemė sluoksnyje, jie užima apie 40 x 30 cm plotą. Šis, aiškių ribų neturintis kaulų telkinys orientuotas ŠR –PV kryptimi. Tačiau kaulai šiame sluoksnyje atskiro ryškesnio telkinio nesudaro, tiesiog čia keliuose vietose gausiau koncentruojasi kaulai. Degėsinio smėlio su kaulais ir degėsiomis sluoksnio storis – 8 cm. Vidutiniškai ir smulkiai sudegę kaulai pažerti 6 cm storio sluoksniu.

Radinių nerasta.

Kapas 1531 (169 plotas, D/2-3 kv.), *nuotr. 5-6, pav.psl. 61*

PV kryptimi, apie 0,2 m atstumu nuo 1530 kapo atrastas kitas degintinis kapas - K 1531. Kapas atrastas 0,2 m giliau, greta ten gulinčių akmenų. Kaulai – 0,58 m gylyje (24,52 m ah) nuo dabartinio paviršiaus. D/2 ir D/3 kvadratuose atrasti du stambūs akmenys (24,76 m ir 24,70 m ah gylyje), sudegę kaulai iš dalies patenka po mažesniuoju akmeniu. Kaulų telkinys užima apie 30 x

40 cm beveik ovalų – apskritą plotą. Pietiniame kapo krašte, ties akmens riba – gausu degėsių. Kaulai sudegę vidutiniškai ir smulkiai. Aiškių ribų neturintis kaulų sluoksnio storis - iki 0,1 m. Kapo viršuje stovintys du akmenys yra 40 x 30 x 25 cm ir 50 x 30-35 x 20-25 cm dydžio. Panašu, kad šių akmenų kraštai yra aplyginti ir nugludinti, tai gali liudyti, kad jie buvo naudoti įrankių ar ginklų galandimui.

Kapas 1533 (169 plotas, C-D/2-4 kv.), *nuotr. 8-9*, *pav. psl. 61*

Kapas tyrinėtas gelsvo smėlio sluoksnyje, po degintiniu kapu K 1531 ir gretimais stambiais akmenimis. Didelės kapo duobės kontūras buvo ryškus. Juos pabrėžia kapo duobėje supiltas tamsesnis rudas smėlis. Kapo duobė didelė apie 2,6 x 1,27 m dydžio, nežymiai matėsi lyg dvigubas duobės užpylimas (t.y. lyg dvi glaustos duobės). Kapo duobės kontūrą P ir PR pusėje fragmentiškai nutraukė vėlyvas perkasimas ir šiukšlėmis užstumta duobė. Preparuojant šį kapą, išaiškėjo, kad tai iš tiesų yra dviguba duobė, su dvejomis akmenų poromis vakarinėje kapo duobės dalyje, jos dugne (paviršiuje ties kapo duobės V riba buvo du nedideli akmenys). Viena iš kapo duobių buvo visiškai tuščia, joje nerasta jokių kapo požymių – nei griaučių pėdsakų, nei įkapių. Šalia esančioje kitoje kapo duobėje rastas kirvis. Pusiaus gulsčioje padėtyje rastas kirvis buvo kairėje spėjamos galvos pusėje. Ant kirvio buvo prilipę dantų pėdsakai. Kitų galvos kontūrų nebuvo. Griaučiai visiškai sunykę, telikę kai kurių kojų, rankų kaulų pėdsakai – tamsesnės dėmės. Jokių kaulų nepavyko išimti. Išimant kirvį prie jo ašmenų rasti geležinio smeigtuko trupiniai, kuris gulėjo statmenai kirvio kryptčiai. Visi kapo duobėje buvę akmenys gulėjo plokšti. Pietinėje kapo duobės pusėje rasti du akmenys buvo 23,98 m gylyje. Jų dydis 17x13x8 cm ir 15x12x7 cm. Šiaurinėje kapo duobėje rasti du akmenys buvo 23,80 m gylyje (t.y. kiek giliau). Šių P kapo duobės dalyje rastų akmenų dydis – 14x13x6 ir 16x14x8. Atstumas tarp Š dalyje rastų akmenų – 12 cm, o Š dalyje – 13 cm.

Radiniai: kirvis ir smeigtuko trupiniai, (*pav. 18*), *inv. 1-2*

Kapas 1540 (169 plotas, A/5 kv.), *nuotr. 21, 95*, *pav. psl. 61*

Šis degintinis kapas rastas į Š nuo 1533 kapo. Jokio kapo duobės kontūro nesimatė, nes šioje vietoje plote matėsi tamsesnio degėsinio smėlio dėmė, deginti kaulai ir radiniai rasti 24,63 m ah gylyje. Preparuojant giliau aiškėjo netaisyklingo ovalo formos degintų kaulų telkinys ,orientuotas PR – ŠV kryptimi. Jis užėmė apie 30x20 cm plotą, pavieniai kaulai atrasti ir aplink

(R ir ŠR pagrindinio telkinio pusėje). Kape gausu degusių. Tarp stambiai sudegusių, yra ir smulkiai degusių kaulų. Kaulai pažerti 5 cm storio sluoksniu. Į R pusę 9 cm nuo kaulų, atrasta smeigtuko dalis. Kaulų telkinio Š dalyje, paviršiuje tarp sudegusių kaulų gulėjo peiliukas. Jis nukreiptas Š-V kryptimi, įkote R pusėn, o ašmenimis P kryptimi.

Radiniai: peilis, smeigtukas, (pav. 20), inv 7-8

183 PLOTAS (pav.psl. 52, 62)

Plotas išsidėstęs tarp 198 ploto V pusėje ir 168 ploto R pusėje (abu šiuo metu tyrinėjami), į P nuo 182 ploto (tyrinėtas 1991 m). Tyrimų metu čia atrasti 8 griautiniai kapai (K 1536, 1539, 1543, 1548, 1549, 1554, 1556, 1562). Kapai išsidėstę visame plote ir nesudaro kokio nors telkinio vienoje vietoje, neišsiskiria ir kapų eilės. Ploto centre kapų nebuvo, tačiau išsidėstę ploto pakraščiais jie lyg ir formuoja netaisyklingą apskritimą. Dabartinis ir pirminis paviršius šioje vietoje buvo praktiškai lygus. Kapai tyrinėti negiliai nuo dabartinio paviršiaus, šviesaus gelsvo ar balsvo smėlio sluoksnyje, giliau tyrinėtų kapų duobės kontūras ryškiau matėsi aplinkoje. Kapai tyrinėti 24,24 – 24,93 m ah (t.y. apie 0,3 – 0,95 m gylyje nuo buvusio apie 25,20 m ah paviršiaus), keli kapai K 1536, 1539, 1556 buvo kiek giliau. Virš K 1556 buvo fragmentiškas lauko akmenų grindinys (24,90-25,0 m ah gylyje), galėjo žymėti kapą buvusiam paviršiuje. Kitų spėjamą laidojimo paviršių apibūdinančių požymių beveik nėra, išskyrus keletą nedidelių akmenų P ploto pusėje, kurie galėjo gulėti kapinyno paviršiuje.

Kapas 1536 (168 / 183 plotai, K/9-1 kv.), nuotr. 14-15, 94, pav.psl. 62

Jis rastas į Š-ŠR nuo 1533 kapo. Kapo duobės kontūrai buvo ryškiai matomi šviesesnio aplinkinio smėlio fone. Šiek tiek giliau, balto smėlio fone, dar labiau išryškėjo tamsaus smėlio kapo duobės kontūrai. Kapo duobės R pusėje rastas pavienis degėsis. Kapo duobė ėmė ryškėti 24,50 m ah gylyje, o gerai matėsi – 24,39 m gylyje. Duobė išskirtinai taisyklingo stačiakampio formos, stačiais kampais, apie 2,55x0,86 m dydžio. Preparuojant giliau aptikti palaikai, orientuoti 102° PR kryptimi. Jie gulėjo daugiau Š duobės pusėje. Galva buvo 24,24 m ah gylyje. Ji rasta nežymiai pasukta į dešinę pusę, į viršų kilstelėtas pakaušis. Sunykę griaučiai stipriai suspausti. Rankos ištiestos gulėjo prie šonų, plaštakos padėtos ant klubų. Kojos rastos ištiestos, stipriai suspaustos. Ties pilvu skersai gulėjo ilgas, 14 cm geležinis smeigtukas. Preparuojant galvos srityje ir nurenkant kaulus, po smakru aptikti trys stiklo karoliai.

Radiniai: smeigtukas, karolių vėrinys, (pav. 19), inv. 5-6

Kapas 1539 (183 plotas, I-K/3-4 kv.), nuotr. 17-18, pav. psl. 62

Kapas atrastas šviesaus gelsvo smėlio sluoksnyje. Kapo duobė gana gerai išsiskyrė tamsesniu rudu smėliu (24,55 m ah gylyje). Virš jos, spėjamame buvusiam kapinyno paviršiuje, atrasti keturi akmenys, visi gulėjo panašiam gylyje. Kapo duobė pailga, tačiau gana taisyklingo stačiakampio formos, užapvalintais kampais, apie 2,14x0,61 m dydžio. Mirusysis laidotas 240° PV kryptimi. Griaučiai visai sunykę. Galva prasižiojusi guli ant dešiniojo šono, beveik po akmeniu, ji fiksuota 24,35 m ah gylyje. Ties palaikų stuburu ir dubenimis lyg tamsesni pėdsakai. Dėl stipraus sutrūnijimo, nepavyko išimti galvos, tyrimams pavyko paruošti tik kaukolės dalis. Šalia jos rasti dantų emalio trupiniai. Virš kapo, kapo duobės pakraščiuose rasti keturi akmenys: ŠR kapo pusėje- 17x10x5 cm; Š - 18x15x13 cm ; ŠV-V kampe - 18x20x13 cm, o PV kampe 16x15x15 cm dydžio. Akmenys gylėjo 24,90-24,94 m gylyje.

Radinių nerasta.

Kapas 1543 (183 plotas, E/10, F/9-10, G/9 kv.), nuotr. 22, 96-97, pav. psl. 62

Preparuojant kapo duobė gerai skyrėsi aplinkoje tamsesniu rudu smėliu. Duobės kontūras fiksuotas 24,70 m ah gylyje. Tokiame pačiame gylyje atrasti ir galvos pėdsakai, kurie buvo tarp akmenų. Kapo duobė gana taisyklingo stačiakampio formos, kampai užapvalinti, duobė apie 2,16x0,9 m. Kiek giliau atrasti keturi akmenys duobės kampuose ir griaučių pėdsakai. Prie galvos akmenys gulėjo 24,68 m gylyje, kojų akmenys kiek giliau – 24,64 m. Rytiniame kapo duobės kampe, tarp akmenų rasti galvos pėdsakai buvo labai sunykę. Paaiškėjo, kad griaučiai visiškai sunykę – išlikę tik kaukolės ir kojų fragmentai, kitur tik tamsesnės dėmės. Mirusiojo galvos padėtis nėra aiški. Tarp akmenų, prie viršugalvio, atrasti du karoliukai. Jie nuo spėjamo smakro nutolę 25 cm ir 37 cm. Preparuojant kapą, buvo rastas ir trečias, skaidraus stiklo su aukso folija karoliukas (tipas TM 237), tačiau valant visiškai sutrupėjo. Rankų vietoje rastos 4 apyrankės, po dvi ant abiejų rankų, jos gulėjo riešų srityje. Tarp apyrankių 10 cm atstumas. Visų apyrankių lankelio sujungimas buvo apačioje. Virš dešinio peties, lygiagrečiai žastikauliui rastas smeigtukas, galvute į ŠV pusę, ji buvo 12 cm atstumu nuo raktikaulio. Jo galvutė nukreipta į ŠV. Nuo smeigtuko galvutės iki raktikaulio – 12 cm. Krūtinės srityje duobės dugne rastas nedidelis akmuo, kuris gali būti apdirbtas. P kapo duobės dalyje rastas akmuo 17x15x11 cm dydžio; R

kapo pusėje – 15x13x8 cm. Atstumas tarp šių akmenų – 0,29 m. V kapo kampe buvęs akmuo 16x17x9 cm; Š pusės – 18x12x12 cm dydžio, tarp jų 0,35 m atstumas. Tarp P ir V dalyje esančių akmenų buvo 1,38 m atstumas. Akmenys buvę, R ir Š pusėje vienas nuo kito nutolę per 1,34 m. Radiniai: smeigtukas, karoliai, 4 apyrankės, (pav. 21), inv. 11-17

Kapas 1548 (183 plotas, G-H/9-10 kv.), nuotr. 28, pav. psl. 62

Šis kapas rastas tarp kapų K 1536 ir K 1543. Paviršiuje, rudame smėlyje rasti apardyti griaučiai (apie 24,93 – kaukolė, 24,88 kojos m ah). Prie galvos rastas pavienis akmuo, 24,94 m ah gylyje. Jokios kapo duobės nesimatė, tad jos dydį nustatyti buvo neįmanoma. Palaikai labai sunykę, išlikę tik galvos, rankų ir šlaunų pėdsakai. Panašu, kad šiek tiek apardyta galva guli pasukta į kairę pusę ir guli ant kairio šono. Rasti pabirę dantys, apatinis žandikaulis pasuktas į dešinę pusę. Rankų padėtis nėra aiški. Pagal prastai išlikusį rankų kaulų kontūrą, spėjama, kad jos sudėtos ant krūtinės. Laidota R-PR kryptimi. Krūtinės/ pilvo srityje, kairėje mirusiojo pusėje, rasti geležinės lankinės (trikampe kojele?) sagės fragmentai. Sagės kojele gulėjo nukreipta į Š pusę. Tai, greičiausiai, suaugusios moters kapas.

Radiniai: segė, (pav. 24), inv. 24

Kapas 1549 (183 plotas, G-H/9-10 kv.), nuotr. 29, pav. psl. 62

Šis kapas atrastas į R pusę nuo kapo K 1548. Jokios kapo duobės nesimatė. Griaučiai rasti tamsiame rudame smėlyje, 24,71 m ah gylyje. Jie orientuoti 88° R kryptimi. Šalia kapo, P pusėje 0,5 m atstumu nuo kapo, buvo 4 akmenų grupė. Vienas akmenų aiškiai yra nugaulastas. Šie akmenys formavo lyg nedidelį, kapams būdingą stačiakampį kontūrą, tarp jų apie 0,4 m atstumas, tačiau jokių palaikų pėdsakų tarp akmenų nepastebėta. Akmenys fiksuoti 24,82-24,88 m ah gylyje. Kape rasti griaučiai visiškai sunykę, išlikę tik galvos, rankų ir šlaunikaulių fragmentai. Atrodo, kad galva guli tiesiai. Po smakru rastas ištižai gulinti yla. Kairės rankos padėtis nėra aiški. Dešinė ranka, greičiausiai, sulenkta ties alkūne ir prispausta ant krūtinės.

Radiniai: yla, (pav. 24), inv. 25

Kapas 1554 (183 plotas, B-C/8-10 kv.), nuotr. 36-37, pav. psl. 62

Šios kapo duobės kontūrai ir užpylimas ryškiai išsiskyrė rudesniu tamsesniu smėliu, fiksuota - 24,64 m ah gylyje. Mirusysis laidotas 85° kryptimi. Duobė išžasto stačiakampio formos, PV ir

ŠV kapo duobės kampai visiškai statūs, kiti užapvalinti. Kapo duobės užpylime rasta šiek tiek degėsių. Griaučiai stipriai sunykę, fiksuoti 24,47 (kojos) – 24,55 (kaukolė) m ah gylyje. Galvos ir rankų išlikę tik fragmentai, todėl jų padėtis nėra žinoma. Abi kojos sulenktos ir guli ant dešiniojo šono – vos telpa kapo duobėje. Nuo smakro nutolęs apie 24 cm, rastas lazdelinis smeigtukas.

Radiniai: smeigtukas, (pav. 26), inv. 28

Kapas 1556 (183 plotas, D-E/1-2 kv.), nuotr. 42-44, pav. psl. 62

Tyrinėjant šioje ploto dalyje, D-E/1-2 kvadratuose atrastas padrikas ir nelygus akmenų grindinys. Akmenys susitelkę dviem grupėmis E/1 (24,0-24,02 m ah gylyje) ir D/2 kvadratuose (24,88-25,04 m gylyje). Kapas atrastas nuėmus jo viršuje esančius akmenis. Šiek tiek giliau išryškėjo 2,10x0,72-0,8 m dydžio taisyklingo stačiakampio užapvalintais kampais formos duobė. Ji rasta 24,62 m gylyje. Preparuojant kapo duobę 24,34 m ah gylyje rasta kaukolė. Laidota 116° PR kryptimi. Kaukolė buvo visiškai sutrūnijusi, sausame smėlyje atrastas baltas galvos kontūras trupėjo į dulkes. Galvos padėtis neaiški. Jos apačioje rasti dantys, tad spėjama gal galva guli ant dešiniojo šono? Apie 15 cm atstumu smakro į V rasti dar 3 dantys. Jokių kitų kaulų pėdsakų nerasta.

Radinių nerasta.

Kapas 1562 (183 plotas, A-B/4-5 kv.), nuotr. 53, pav. psl. 62

Kapas rastas netoli ir iš dalies po dideliu medžiu. Tyrinėjant labai trukdė storos šaknys. Jokios kapo duobės kontūro nesimatė, nes trukdė šaknys. Kiek giliau atrasti griaučiai, apie 24,62 m ah gylyje rasti kaukolės pėdsakai. Laidota 294 °ŠV kryptimi. Griaučiai sunykę ir sutrūniję, tačiau galvos ir kaulų pėdsakai ir liekanos yra pastebimos. Galva turbūt guli tiesiai, nes dantų pėdsakai kryptelėję. Dešinėje pusėje, greta galvos rasti du suglausti akmenys, dar vienas akmuo gulėjo po kairiu petimi, jie rasti tame pačiame gylyje kaip ir kaukolės pėdsakas. Kitų kaulų likučių buvo neįmanoma atkasti, nes jie patenka po šaknimis ir kamienu. Greta galvos rastų akmenų dydis : 18x13x12 ir 13x12x6,5 cm.

Radinių nerasta.

184 PLOTAS (pav. psl. 52, 63)

Tyrinėta šiaurinė šio ploto pusė, nes P jo dalis iširta dar 1998 metais. Plotas išsidėstęs tarp 169 ploto V pusėje ir 199 ploto R pusėje (abiejų plotų Š dalys tiriamos dabar), į Š nuo 183 ploto. Tyrimų metu čia atrastas 1 griautinis kapas (K 1529), buvęs R tiriamo ploto krašte. P-PV tiriamo ploto kraštas (D / 8-10, E / 6-10 kvadratai) yra visiškai suardytas iškasant duobę ir užverčiant XX / XXI a. sandūros laikotarpio statybinėmis atliekomis. Dabartinis ir pirminis paviršius šioje vietoje buvo praktiškai lygus.

Kapas 1529 (184 / 199 plotai, B/1-2, C/10-2, D/1-2 kv.), nuotr. 7, pav.psl.63

Preparuojant gelsvai pilkšvo priemolio sluoksnį nežymiai matėsi kapo pėdsakas, tačiau kapo duobės kontūras buvo vos pastebimas – kiek tamsesnio smėlio dėmė. Kapo duobė galėjusi būti apie 2,6 x 0,8- 0,9 m dydžio. Ji orientuota 315° ŠV kryptimi. Griaučiai visiškai sunykę, telikę tik sutrūnijusios kaukolės ir poros kaulų pėdsakai, daugiau jokių tamsesnių kitų kaulų kontūrų nesimatė. Galva gulėjo pasukta ant kairiojo šono, ji fiksuota 24,52 m ah gylyje (panašiam gylyje ir duobės pėdsakas). Kojų dalyje aukščiau gulėjo akmuo (24,79 m ah gylyje). Prie dešinės galvos pusės rastas peiliukas, padėtyje *in situ* galima buvo nustatyti, kad jis guli ašmenimis atsuktas į galvos pusę, o peilio smaigalys nukreiptas ŠV kryptimi.

Radiniai: peilis (būklė labai bloga, tik visiškai korodavę trupiniai, neinventorintas).

198 PLOTAS (pav.psl. 52,64)

Plotas išsidėstęs tarp 213 ploto R pusėje (jis dar netyrinėtas) ir 183 ploto V pusėje (šiuo metu tiriamas), į P nuo 197 ploto (tyrinėtas 1991 m). Tyrimų metu čia atrasta 13 griautinių kapų (K 1537, 1538, 1541, 1544 – 1547, 1553, 1555, 1563, 1564, 1569, 1570). Kapai išsidėstę labai ryškia beveik P-Š / PV-ŠR kryptimi orientuota eile vakarinėje ploto dalyje. Šioje eilėje vienas greta kito tyrinėti 9 kapai, nuo šiaurinio iki pietinio ploto krašto. Dar keli kapai tyrinėti V ploto krašte. Dabartinis ir pirminis paviršius šioje vietoje buvo praktiškai lygus. Nukasus paviršinį velėnos sluoksnį, gana greitai pasirodė šviesus geologinis smėlio sluoksnis, kuriame gana neblogai matėsi kapo duobių kontūrai. Kapai tyrinėti 24,42 – 24,98 m ah, o du kapai ploto ŠV kampe – 24,28 m ah gylyje (t.y. apie 0,25 – 0,85 m ir apie 1 m gylyje nuo buvusio 25,25 m ah paviršiaus). Spėjamo laidojimo paviršiaus neišskyrė jokie požymiai. Ploto ŠV kampe išsiskyrė kapas K 1569, virš jo, matyt buvusiam kapinyno paviršiuje, suformuotas gana taisyklingas 2 kv.m dydžio akmenų grindinys. Jis įrengtas tiesiai virš kapo duobės.

Kapas 1537 (198 plotas, I/8-10 kv.), nuotr. 16, *pav. psl. 64*

Kapas atrastas balsvo smėlio sluoksnyje. Tamsesnio smėlio kapo duobės užpylimas ir kontūras neblogai skyrėsi aplinkoje. Kapo duobė buvo artimo stačiakampiui formos, užapvalintais kampais. Ji fiksuota 24,70 m ah gylyje. Kapo duobės dydis 2,72x0,85 m. Preparuojant giliau aptikti palaikai, orientuoti 288° ŠV kryptimi. Griaučiai visiškai sunykę, galima tik fragmentiškai atpažinti kontūrus. Galva atrasta 24,63 m ah gylyje. Žandikauliai sutrūniję, nepavyko rasti jokių dantų. Atrodo, kad galva guli ant dešiniojo šono. Preparuojant nežymiai matėsi tamsesnis rankų kontūras, rankos praskėstos per alkūnes ir sudėtos ant krūtinės. Kojos laisvai praskėstos, nesuspaustos.

Radinių nerasta.

Kapas 1538 (198 plotas, I-K/3-4 kv.), nuotr. 19, *pav. psl. 64*

Jis atrastas PR ploto kampe. Gerai aplinkoje rudu smėliu išsiskiriantis kapo duobės kontūras fiksuotas 24,60 m ah gylyje. Gana taisyklingo siauro stačiakampio formos kapo duobė apie 2,4x0,75 m dydžio, kampai statūs. Kapo duobės R pusėje, paviršiuje atrastas plokščias akmuo. Preparuojant giliau aptikti palaikai, orientuoti 270° ŠV kryptimi. Griaučių kape nėra, jie visiškai sunykę. Kapo duobės V pusėje buvo išlikęs tik nežymiai pastebimas galvos kontūras, geriau matėsi dantų emalio pėdsakai duobės dugne, 24,42 m gylyje. Pagal dangų emalio trupinių gausą, lyg galva gulėjo ant dešiniojo šono.

Radinių nerasta.

Kapas 1541 (198 plotas, I-K/2 kv.), *pav. psl. 64*

Kapas atrastas greta ir dalinai po K 1538 kapu, virš abiejų kapų gulėjo stambokas akmuo (24,98 m ah gylyje). Nedidelės vaiko kapelis atrastas tamsesniam smėlyje ir kapo duobės kontūro nesimatė, tik kapo duobės užpylimą lyg kiek paryškino vietomis tamsesnis smėlis. Spėjama, kad palaikai palaidoti ŠV kryptimi. Preparuojant kapą atrastos dvi dantų eilės, 24,70 m gylyje. Jokių kitų kaulų pėdsakų nesimatė. Galva gulėjo ant pakaušio. Po smakru atrastas žiedas. Žemiau žiedo, 13 cm PV kryptimi, atrastas smeigtukas.

Radiniai: žiedas, smeigtukas, (*pav. 20*), *inv. 9-10*

Kapai 1544-1545 (198 plotas, F-G/4-6, H/4 kv.), nuotr. 23-24, 98, *pav. psl. 64*

Kapai tyrinėti vienas greta kito, buvo neįmanoma išskirti atskiras kapų duobes, tad jie aprašomi bendrai. Dviguba kapo duobė buvo atrasta rytinėje 198 ploto dalyje, kapų eilėje. Duobės kontūrai ir užpylimas išsiskyrė aplinkoje tamsesniu rudu smėliu (24,78 m ah gylyje). Panašiam gylyje ryškėjo ir fragmentiška molio sienelė duobės P-PV krašte. Bendras duobės plotis yra 1,58-1,62 m, trumpesnės duobės ilgis 2,32 m, ilgesnės – 2,76 m.

Kapas 1544

Pietinis kapas. Kapo duobės P pusėje (trumpesniojoje dalyje) rasti visai sunykę palaikai.

Pirmiausia čia ryškėjo fragmentiškai išlikusi molio sienelė, ji buvo 0,20-0,26 m atstumu nutolusi nuo kapo duobės krašto, ilgis 0,55 m (fiksuota 24,75-24,76 m gylyje). Kiek giliau greta buvo atrasti sunykusių griaučių likučiai. Kita molio sienelė juos riboja iš Š-ŠR pusės, einanti sulig kapo duobės riba, visas jos ilgis apie 1,57 m. Tarp molio sienelių 0,26-0,35 m pločio tarpas. Palaikai labai prastai išlikę, laidota ŠV kryptimi, galva rasta 24,62 m gylyje. Atrodo, kad ji guli ant kairiojo šono. Kairė ranka sulenkta per alkūnę. Dešinės rankos ir kojų padėtis neaiški. Po spėjamu smakru rasta sutrupėjusi yla. Taip pat po smakru rasti penki karoliukai, kurių vienas sutrupėjęs. Karoliukai gulėjo tokia tvarka: baltas – mėlynas – baltas – mėlynas – baltas (sutrupėjęs). Prie kaklo, žemiau smakro, kapo duobės dugne aptikti ylos (ar smeigtuko ?) fragmentas, gulėjo išilgai griaučių.

Radiniai : karoliukai, smeigtukas (?), yla, (*pav. 22*), *inv. 18 - 20*

Kapas 1545

Šiaurinis kapas. Kape rasti griaučiai prastai išlikę, bet juos galima identifikuoti, stipriai suspausti. Palaikų ilgis apie – 1,6 m. Galva buvo 24,65 m ah gylyje. Ji nežymiai pasukta į kairę pusę, smakras pastumtas gilyn. Prie galvos iš ŠV pusės ir 7-10 cm atstumu gulėjo kirvis. Jis ašmenimis nukreiptas V-PV pusėn, gulėjo ant briaunos – ašmenimis statmenai duobės dugnui. Nuo pakaušio 0,2-0,25 m atstumu rasti du molio gniužulėliai, tame pačiame gylyje kaip ir galva. Tarpas tarp jų – 23 cm. Kojos smarkiai suspaustos, matyt velionis buvo tampriai susuktas drobulėje. Jau po griaučiais, prie dešiniojo dubens rastas beformis molio gniutulas. Kape rastos dvi akmenų poros. Iš šonų ties pečiais stovėję akmenys vienas nuo kito nutolę 27 cm, jie gulėjo 24,58 ir 24,62 m gylyje. Ties pėdomis akmenys gulėjo vienas greta kito, 10 cm atstumu, jie fiksuoti 24,62 m gylyje. Tarp R ir V pusėje buvusių akmenų porų - 1.2 m atstumas. ŠR kapo pusėje rastos akmuo

19x14x11 cm , PR kapo duobės pusėje 17x17x7 cm, Š-ŠV pusės akmuo 17x19x9 cm, PV-17x18x14 cm dydžio.

Radiniai: kirvis, (pav. 23), inv. 21

Kapas 1546 (198 plotas, H/2-3 kv.), nuotr. 25-26 , pav. psl. 64

Jis atrastas į R pusę greta kapų K 1544-1545. Kapo duobės kontūras buvo pastebimas, tačiau neryškus šviesesnio smėlio aplinkoje. Duobė artimo ovalui / stačiakampio formos, apie 1,56 x 0,7 m dydžio, ji fiksuota 24,70 m ah gylyje. Tokiame pačiame gylyje šioje nedidelėje kapo duobėje rasti vaiko palaikai, orientuoti apie 284 ° ŠV kryptimi. Griaučiai labai sunykę, likę tik dantys, mažytė mentelė ir keli stuburo slanksteliai, buvę prie žalvarinio vėrinio. Galvos srityje rastas apgalvis iš įvijų.

Radiniai: apgalvis, (pav. 24), inv. 22

Kapas 1547 (198 plotas, K/6-7 kv.), nuotr. 27, 101 , pav. psl. 64

Kapas atrastas į Š pusę nuo dvigubo kapo K 1544-1545. Palaikai gulėjo gana arti paviršiaus, tamsiame rudame smėlyje ir duobės užpylimas nesiskyrė aplinkoje. Kapo duobės kontūro nesimatė, rasti tik 4 akmenys kapo kampuose (24,93 m ties kojomis – 24,97 m ties galva gylyje). Preparuojant atrasti ir griaučiai, galva 24,98 m ah gylyje, kojos 24,90 m gylyje. Mirusysis laidotas 293° V kryptimi. Griaučių ilgis – 176 m. Galva gulėjo ant dešiniojo šono. Po smakru rastas smeigtukas, nuo smakro nutolęs 3 cm atstumu. Smeigtuko galvutė nukreipta PV (smakro) pusėn. Rankos sulenktos per alkūnes ir sukryžiuotos ant krūtinės. Kojos taip pat sukryžiuotos, suspaustos. V kapo dalyje buvęs akmuo 16x13x11 cm, ŠV pusėje – 17x13x8 cm, PR pusėje-16x10x7 cm, R – 14x10x6 cm dydžio. Atstumas tarp V ir ŠV kapo kampuose buvusių akmenų – 30 cm, tarp PR ir R – 32 cm. V kapo dalyje buvęs akmuo, nuo PR kampe stovėjusio akmens nutolęs – 193 cm atstumu, ŠV pusės akmuo nuo R pusėje stovėjusio – 187 cm. Po galva, kairiau nuo galvos stovėjusiu akmeniu rasta apie 15 cm pločio degėsių dėmė.

Radiniai: žalvarinis smeigtukas, (pav. 24), inv. 23

Kapas 1553 (198 plotas, E-F/9-10 kv.), nuotr. 34-35 , pav. psl. 64

Ši kapo duobė atrasta 24,59 m ah m gylyje. Šiek tiek tamsesniu smėliu duobės užpylimas skyrėsi aplinkoje, duobės dydis - 1,12x0,52 m, ji užapvalintais kampais stačiakampio formos. Kape rasti

trys nedideli akmenukai R, P ir Š kampuose, o V kampe atrasti kaukolės pėdsakai. Visi jie fiksuoti panašiam gylyje, apie 24,51 m ah. Duobė orientuota PR-ŠV kryptimi Jokių palaikų nėra išlikę, tik galvos kontūras 24,51 m gylyje.

Radinių nerasta.

Kapas 1555 (198 plotas, G-H/9-10 kv.), nuotr. 38-41, 99-100, *pav. psl. 64, 65*

Kapas rastas tarp gretimų kapų K 1547 (P pusėje) ir K 1563 (Š pusėje). Šio kapo duobės kontūrai ir užpylimas išsiskyrė rudesniu tamsesniu smėliu, fiksuota 24,71 m ah gylyje. Laidota 98° PR kryptimi. Gana didelė kapo duobė – 2,48x0,85-0,84 m dydžio. Ji stačiakampio formos, bet pietinė kraštinė kiek užapvalinta. Kartu su kapo duobe, jos P pusėje matėsi fragmentiški molio sienelių likučiai, kurių ilgis 0,5m ir 0,2 m. Molio sienelė buvo apie 24 cm nuo kapo duobės P krašto, apie 2 cm storio ir 2-3 cm aukščio (jos viršus nuo 24,70 m ah). Griaučiai smarkiai sunykę, bet dar identifikuojami. Griaučių ilgis apie 1,60 m. Galva rasta gulinti ant kairio šono, 24,61 m ah gylyje. Po smakru rastas gulintis įvijinis antsmilkinis. Dar vienas antsmilkinis rastas pusiau stačiai priglaustas prie pakaušio dešinėsios apatinės dalies. Prie galvos (lyg po pačia galva) dešinėje pusėje rastas akmuo (24,58 m ah gylyje). Nuo smakro nutolę 6 cm gulėjo 2-3 porę karoliukai (raudonas ir baltas). Vėliau preparuojant kaulus, po smakru rastas smėlyje įsispaudęs kryžinis kabutis. Krūtinės srityje, statmenai griaučiams, nuo žandikaulio nutolusi 27 cm gulėjo yla. Kairė ranka ištiesta ir guli prie šono, dešinė sulenkta ir riešas guli ant kairio dubens. Mirusiosios kojos ištiestos, bet nesuspaustos. Labiau suglaustos pėdos. Kapo duobėje buvo trys akmenys. R dalyje, prie galvos rastas akmuo – 22x12x11 cm dydžio. ŠV kapo kampe rasto akmens dydis – 24x19x9 cm. P kryptimi nuo jo per 16 cm nutolęs akmuo – 13x14x9 cm dydžio. Abu šie ties kojomis rasti akmenys gulėjo 24,60 m gylyje. Vakariniame duobės krašte, ties abiem akmenimis dar gulėjo po nedidelį molio gniužulėlį (dydis apie 5-6 x 4-5 cm). R kapo dalyje rastas akmuo, nuo vakariniame kapo duobės kampe esančio akmens nutolęs 157 cm atstumu.

Radiniai: antsmilkiniai, karoliukai, kabutis, yla, *(pav. 26), inv. 29 -32*

Kapas 1563 (198 plotas, B/3-4, C/2-4 kv.), nuotr. 54, *pav. psl. 64*

Šis kapas atrastas gana arti paviršiaus, rudo smėlio sluoksnyje, 24,98 m ah gylyje. Nesimatė jokios kapo duobės. Mirusysis laidotas 300 °ŠV kryptimi. Griaučiai stipriai sutrūniję, tačiau

daugelio kaulų pėdsakai išlikę. Galva guli ant kairio šono. Rankų padėtis neaiški. Kojos buvo ištiestos, suspaustos. Griaučių ilgis net 1,78 m. Kape buvo du akmenys, vienas kairėje pusėje prie galvos, kitas dešinėje pusėje prie pėdų, abu gulėjo tame pačiame gylyje kaip ir griaučiai. Radinių nerasta.

Kapas 1564 (198 plotas, B/2-4 kv.), nuotr. 57, *pav. psl. 64*

Kapas yra į š nuo K1563, netoli didelio medžio. Kapo duobė išsiskyrė tamsesniu smėliu, tačiau jos dydžio nustatyti nepavyko, nes kontūras neryškus ir pasimetė aplinkoje. Laidota 272° V kryptimi. Griaučiai visai sunykę, peraugę medžio šaknimis. Galvos padėtis neaiški, gal būt guli ant dešinio šono, ji atrasta 24,74 m ah gylyje (panašiam gylyje pastebėtas ir kapo duobės kontūras). Dešinė ranka sulenkta per alkūnę. Kairės rankos padėtis neaiški. Kojų net pėdsakai sunykę.

Radinių nerasta.

Kapas 1569 (198 plotas, A/8-10 kv.), nuotr. 63-64, *pav. psl. 64*

Kapas rastas po ištisiniu akmenų grindiniu. Tyrinėjant šioje ploto dalyje, A/9-10 kvadratuose atrastas gana taisyklingo ovalo / stačiakampio formos akmenų grindinys. Akmenys gana vienodo dydžio, stambesni ir vidutiniai, tarpiai sudėti vienas greta kito. Jie atrasti 24,90 – 25,0 m ah gylyje, grindinys apėmė 0,85-1 x 2 m plotą, V grindinio kraštas apardytas įbetonuojant tvoros stulpelį. Keletas akmenų gulėjo ir kiek aukščiau nei visas grindinys (25,09-25,19 m ah), jie rasti P grindinio pakraštyje. Kapas atrastas tiesiai po grindiniu, greta P pusėje gulėjo keli padriki akmenys ir po jais kapas K 1570.

Nuėmus grindinį ir tyrinėjant giliau, atrastas neryškus kapo duobės kontūras, nežymiai besiskiriantis aplinkiniame balsvame smėlyje. Kapo duobė taisyklingo stačiakampio formos, užapvalintais kampais, 0,67 x 1,6-1,7 m dydžio, orientuota PR-ŠV kryptimi. Tame pat gylyje kaip ir duobės kontūras, R jos pusėje pastebėtas nežymus kaukolės pėdsakas, 24,28 m ah gylyje. Preparuojant nepavyko rasti jokių kaulų pėdsakų.

Radinių nerasta.

Kapas 1570 (198 / 183 plotai, A-B/9-1 kv.), nuotr. 63-64, 66, *pav. psl. 64*

Kapas rastas greta akmenų grindinio, kuris buvo Š kapo pusėje. Po grindiniu tyrinėtas gretimas kapas K 1569. Virš kapo įvairiose vietose rasti pavieniai akmenys. Jų būta įvairiame gylyje, nuo 25,19 m iki 24,83 m ah gylyje. Duobės kontūras labai nežymiai ir fragmentiškai išsiskyrė aplinkoje, tačiau duobės dydis neaiškus. Kapą išryškino užpylime buvę degėsiai, kurie rasti P ir R kraštuose. Griaučiai visiškai sunykę – jų nepavyko rasti. V kapo duobės dalyje buvo galvos pėdsakas, tačiau dantų nebuvo, greta gulėjo akmuo duobės dugne, jie fiksuoti apie 24,28 m ah gylyje. Aišku, kad laidota V kryptimi.

Radinių nerasta.

199 PLOTAS (pav.psl. 52,66)

Tyrinėta šiaurinė šio ploto pusė, nes P jo dalis ištirta dar 1998 metais. Plotas išsidėstęs tarp 214 ploto R pusėje (ši dalis liko dar netyrinėta) ir 184 ploto V pusėje (Š dalis tiriama dabar), į Š nuo 200 ploto. Tyrimų metu čia atrasti 2 griautiniai kapai (K 1534, 1535). Kapai išsidėstę R tiriamo ploto krašte, vienas virš kito. Viršutinė kapą dengia keletas padrikai išdėstyty akmenų.

Dabartinis ir pirminis paviršius šioje vietoje buvo lygus. Kapai tyrinėti šviesaus geologinio smėlio sluoksnyje ir duobių kontūrai išsiskyrė aplinkoje. Kapai tirti 24,48 – 24,75 m ah gylyje, t.y. apie 0,5-0,75 m gylyje nuo buvusio apie 25,26 m ah paviršiaus. Šiame plote nerasta buvusį paviršių atskleidžiančių požymių.

Kapas 1534 (199 plotas, D/2-4 kv.), nuotr. 10-11, *pav.psl. 66*

Kapas atrastas negiliai nuo paviršiaus. Preparuojant nesimatė jokio kapo duobės kontūro, tačiau atrasta nedidelių akmenų grupė, 24,86-24,90 m ah gylyje. Tamsiai rudame smėlyje atidengi kapo likučiai, 24,75 m ah gylyje. Laidota 84° R kryptimi. Sprendžiant iš padėties, kapo duobė apie 1,8x0,55-0,6 m dydžio. Griaučiai gerokai apnykę, tačiau išsiskiria aplinkiniame smėlyje ir buvo įmanoma juos preparuoti. Griaučių ilgis 1,30 m. Galva guli ant dešiniojo šono, burna suspausta. Dešinė ranka per alkūnę sulenkta ir padėta ant juosmens. Kairėje ranka ištiesta, guli šalia kūno. Pečių plotis 0,23 cm. Kojos ištiestos, suspaustos. Nuo pakaušio 11 cm atstumu nutolęs gulsčiai/stačias žalsvas akmuo, jo dydis 17x12x6 cm. Akmuo tokiame pačiame gylyje, kaip ir griaučiai. Ant griaučių pilvo – šlaunų rastas netaisyklingas akmenų grindinys. Visi akmenys viename lygyje, tik keli giliau (24,86-24,90 m ah). Nuo kulnų 15 cm į V pusę nutolęs tamsesnis akmuo (23x17x12 cm dydžio), gulėjo 24,92 m ah gylyje. Šeši akmenys ties palaikų kojomis

sudaro lyg puslankį. Du akmenys iš šonų ties dubeniu, tarp šių akmenų atrastas dar vienas akmuo. Dar du akmenys rasti giliau. Beveik po galva duobėje rastas dar vienas akmuo. Po galva dešinėje pusėje gulėjo sunykęs geležinis peilis.

Radiniai: peilis, (pav. 18), inv. 3

Kapas 1535 (199 plotas, D/1-4 kv.), nuotr. 12-13, 93, pav. psl. 66

Šis kapas buvo atrastas iš dalies po 1534 kapu. Kapo duobės kontūras aplinkoje ryškiai išsiskiriantis. Jis fiksuotas 24,53 m ah gylyje. Kapo duobės dydis 2,83x0,73 – 0,79 m. Laidota 95° R kryptimi. Kapo duobė stačiakampė, gana stačiais kampais, šiek tiek siaurėjanti R pusėje. Griaučiai visai sunykę, rekonstruoti įmanoma tik kai kurių kūno dalių pėdsakus. Atrodo, kad galva pasukta ir guli ant kairio šono, preparuojant aptikti dantų emalio trupiniai (24,48 m gylyje). Rankų padėtis neaiški. Kojos ištiestos. Prie galvos, pabirę dešinėje pusėje, rasti 3 karoliukai, dviejų karoliuko likučiai bei 1 žalvarinis karoliukas. Karoliukai pabirę 1-8 cm atstumu Š pusėje nuo galvos, kiti – 23 cm atstumu nuo galvos.

Radiniai : karoliukai, (pav. 19), inv. 4

RADINIŲ SĄRAŠAS

KAPAS 1533 (pav. psl. 68)

1. Kirvis įmovinis, ilgis 17,2 cm, ašmenų plotis 5,7 cm, įmovos dm išorėje 4 cm, viduje medžio likučiai, koto dm 3,2 cm. Prie ašmenų velionio dantų atspaudai.
2. Geležies trupiniai (? gal būt smeigtuko fragmentai), ilgis 3,2 cm.

KAPAS 1534 (pav. psl. 68)

3. Peilis, perlūžęs, paviršius stipriai korodavęs, ilgis 11,9 cm, įkote 3,3 cm, geležtės plotis iki 2,2 cm.

KAPAS 1535 (pav. psl. 69, 109)

4. Karoliai, 3 (taip pat 2 kitų karolių trupiniai) spalvoto neskaidraus stiklo (emalės) ir vienas žalvario karoliai: **1** apvalus, tamsiai žalias, (dm×aukštis) 1,4×1,1 cm, dekoruotas įvairaus dydžio įstrižai išsidėsčiusiomis geltono kontūro akutėmis, vidus tamsiai žalias (tipas TM 225d); **2** apvalus, raudonos emalės, 1,2×1 cm, nedekoruotas (tipas TM 12); **3** apvalus, raudonos emalės, 1,2×1,05 cm, dekoruotas geltonomis, žalsvomis, žaliomis įstrižinėmis, vingiuojančiomis juostomis (tipas TM 290b); **4** skritulio formos, suplotas, žalvarinis, 1,1×1,2 cm, skylutės dm 0,6 cm, prie šono prilipęs raudonos emalės karolio likutis.

KAPAS 1536 (pav. psl. 69, 109)

5. Smeigtuko geležinio lazdelinio trupiniai, ilgis 14,5 cm; vidurinėje dalyje audinio atspaudų pėdsakas.
6. Karoliai, 3 spalvoto neskaidraus stiklo: **1** apvalus, baltas, 0,9×1,1 cm, skylutės skersmuo, 0,3 cm (tipas TM 6); **2-3** du raudoni, apvalūs pailgi netaisyklingi karoliai, 1,6×0,6, 1,4×0,5 cm (tipas artimas TM 142).

KAPAS 1540 (pav. psl. 70, 109)

7. Peilis, ilgis 11 cm, geležtės plotis iki 1,6 cm, briauna iki 3,2 mm storio. Įkote 3,5 cm.
8. Smeigtukas geležinis, lazdelinis, prie kilpelės suformuota sraigėlė. Smeigtukas perlūžęs, ilgis 7 cm, galvutės skylutės skersmuo 0,6×0,3 cm, kotelio dm 2,5-3 mm.

KAPAS 1541 (pav. psl. 70)

9. Smeigtuko geležinio fragmentas (?), korodavusios geležies trupinys, ilgis 2,7 cm.
10. Žiedas, juostinis, užkeistais galais, žalvarinis; skersmuo 1,7×1,3 cm, juostelė plokščia, pusapvalio profiliuoto pjūvio, jos plotis 0,75 cm, storis 1,7 mm, ornamentuota išilginiais, gale skersiniais grioveliais ir ranteliais.

KAPAS 1543 (pav. psl. 71, 109)

11. Apyrankė, žalvarinė, apskrito pjūvio, I gr., skersmuo 5,7×4,4 cm, lankelis 0,6 cm skersmens, protarpiais puošta skersiniais grioveliais.
12. T.p., skersmuo 5,9×4,7 cm, lankelis 0,7 cm skersmens, protarpiais puošta skersiniais grioveliais.
13. T.p., skersmuo 5,9×4,4 cm, lankelis 0,7 cm skersmens, dekoruota skersiniais grioveliais.
14. T.p., skersmuo 5,9×4,5 cm, lankelis 0,7 cm skersmens, protarpiais puošta skersiniais grioveliais.
15. Smeigtuko lazdelinio (?) geležinio fragmentas, ilgis apie 1,9cm.
16. Karoliai, 2 skaidraus ir matinio stiklo: 1 apvalus, gelsvas matinis, (dm×aukštis) 0,8×0,7 cm (tipas TM 9); 2 dvinaris, tamsiai mėlynas, skaidrus, 0,5×0,6 cm (tipas TM 91b). Valant sutrupėjo skaidraus stiklo su aukso folija karoliukas (tipas TM 237).
17. Netaisyklingos formos lengvas apdirbtas (?) akmuo, skersmuo 1,9×1,4 cm.

KAPAS 1544 (pav. psl. 72, 109)

18. Yla, sutrupėjusi, ilgis 9,9 cm, medinė įkotė 2,1 cm, paviršius stipriai korodavęs.
19. Smeigtuko geležinio ar ylos trupiniai, ilgis 4,9 cm.
20. Karoliai, 5 (1 sutrupėjęs) spalvoto neskaidraus stiklo (emalės) karoliai: 1 apvalus, mėlynas, (dm×aukštis) 1,6×1,2 cm, dekoruotas baltomis akutėmis ir įstrižomis baltomis (nutrupėję) juostelėmis (tipas artimas TM 205 ir 260a); 2 apvalus, melsvas, 1,6×1,3 cm, neaišku ar buvo dekoruotas juostelėmis (galimas TM 235 tipas ?); 3 apvalus, baltas, 1,3×1,2 cm, dekoruotas juodomis tamsiai mėlynomis akutėmis (tipas TM 216b); 4 apvalus (pertrūkęs), paviršius nelygus, baltas, vietomis pilkas, 1,4×1,1 cm (TM XXI grupė); 5 (sutrupėjęs) balsvai gelsvas su melsvomis mažomis, įvairiai išsidėsčiusiomis juostelėmis (tipas neaiškus).

KAPAS 1545 (pav. psl. 73)

21. Kirvis įmovinis, ilgis 17 cm, ašmenų plotis 4,6 cm, įmovos dm išorėje 3,6 cm, viduje medžio likučiai.

KAPAS 1546 (pav. psl. 74)

22. Apgalvis, žalvarinis, sutrupėjęs. Apgalvį sudaro 8 žalvarinės įvijos, vytos iš plokščios juostelės, (ilgis×dm) 2,3×0,5, 1,8×0,55, 1,6×0,4, 0,8×0,5, 1,3×0,5, 1,6×0,6, 0,8×0,5, 1,1×0,5 cm; 5 žalvariniai suploto rutulio formos kabučiai: 1 kabutis (dm×aukštis) 0,9×0,8 cm, viename šone įvijos likutis 0,6 cm ilgio, be kilpelės; 2 kabutis 0,8×0,6 cm su kilpele, skylutės skersmuo 0,3 cm; 3 kabutis 0,9×0,6 cm, kilpelės skersmuo 0,25 cm, viename šone įvijos likutis 0,2 cm ilgio; 4 kabutis 0,8×0,5 cm, kilpelės skersmuo 0,2 cm; 5 kabutis 0,7×0,8, viename šone įvijos likutis 13 cm ilgio, kilpelės skersmuo 0,4 cm.

KAPAS 1547 (pav. psl. 74, 110)

23. Smeigtukas statinėlinis II gr., žalvarinis, ilgis 9 cm, galvutės aukštis 1,05 cm, skersmuo 0,68 cm, skylutės skersmuo 0,2 cm.

KAPAS 1548 (pav. psl. 74)

24. Segės geležinės lankinės fragmentai, gal būta segės trikampe kojele.

KAPAS 1549 (pav. psl. 74)

25. Yla, geležinė, perlūžusi, ilgis 12,4 cm, įkotė su medienos atspaudais 4,5 cm.

KAPAS 1550 (pav. psl. 75)

26. Kirvis įmovinis, ilgis 18,6 cm, ašmenys apie 4,7 cm pločio, įmovos dm išorėje 3,7 cm, viduje 2,7 cm.
27. Smeigtuko geležinio, lazdelinio trupiniai, ilgis 13,7 cm, kilpelės skersmuo apie 2-2,5 cm (?).

KAPAS 1554 (pav. psl. 76)

28. Smeigtukas (?) geležinis, lazdelinis, sutrupėjęs, ilgis 8,8 cm.

KAPAS 1555 (pav. psl. 76, 109)

29. Ylos trupiniai, ilgis 11,8 cm, medinės įkotės dalis (perlūžusi) 3 cm.
30. Karoliai, 3 neskaidraus stiklo (taip pat kitų karolių trupiniai): **1** apvalus, emalės, tamsus-juodas (dm×aukštis) 1,5×1,2 cm, dekoruotas žydromis įstrižinėmis susikertančiomis juostelėmis (tipas TM 270); **2** apvalus pailgas, emalės, melšvas 0,8×1 cm, nedekoruotas (tipas TM 7); **3** apvalus, raudonas, 1×0,9 cm, dvi pusės pagilintos ar ištrupėję (tipas TM 12 arba XXII gr.).
31. Kabutis, žalvarinis, kryžinis ažūrinis, ilgis 3,1 cm, plotis 2,3 cm, storis 1,7 mm. Apskritimo formos, 4 ažūriniai lankeliai išdėstyti ratu. Išorėje, lankelių susikirtimo vietose, rageliai, viršuje kilpelė. Kilpelės skersmuo 0,4 cm.
32. Antsmilkiniai 2, žalvariniai, įvijiniai, apvalaus pjūvio vielos: **1** (juostelės lenkimo dm×storis) 4,2×0,25 cm, 5,4×0,2 cm, 4,5×0,2, 4,7×0,2, 4,6×0,3; **2** apie 5×0,22 cm, 4,4×0,25 cm, 4,3×0,2 cm. Antsmilkiniai sutrupėję į smulkius fragmentus.

KAPAS 1557 (pav. psl. 76)

33. Smeigtuko geležinio arba ylos dalis, ilgis 4,5 cm.

KAPAS 1560 (pav. psl. 77, 110)

34. Įvija 2,7 cm, skersmuo 0,4 cm, vyta iš trikampio pjūvio 0,23×0,12 cm juostelės.
35. Kabutis kryžinis, žalvarinis, ažūrinis, lietas, bendras ilgis su kilpele 2,7 cm, plotis 2,3 cm, storis 0,2 cm. Kabutis apskritimo formos, 4 ažūriniai lankeliai išdėstyti ratu, viduryje

spurgelis. Išorėje, lankelių susikirtimo vietose dvigubi rageliai, viršuje išstorinta kilpelė. Kilpelės skersmuo 0,2 cm.

KAPAS 1566

36. Skaidraus stiklo auksuoti karoliai, viengubi ir dvigubi (tipas TM 387), sunykę ir labai trapūs. Rasta bent 10 apskritų viengubų karoliukų, dydis (aukštis x dm) 0,7x0,8 cm; taip pat 3 dvigubi auksuoti karoliai, ilgis 1,4 cm, skersmuo 0,75 cm.
37. Taip pat vėrinyje įsimaišę du tamsaus spalvoto stiklo karoliai (tipas TM I gr.): melsvas (?) suploto ritinio formos, skersmuo 0,65 cm, aukštis 0,35 cm; statinaitės formos tamsaus matinio stiklo karolis, skersmuo 0,6 cm, aukštis 0,6 cm.

KAPAS 1567 (pav. psl. 77, 110)

38. Segė žalvarinė, profiliuota, ilgis 5,2 cm; trikampio pjūvio lankeliu, su skydeliu virš profiliuotos kojelės, dengta įvija(?) 4,8 cm ilgio, ašelė greičiausiai geležinė. Kitoje pusėje audinio atspaudų fragmentai.
39. Apyrankės dvi, geležinės, likę tik fragmentai, skersmuo apie 4,8 cm (?), lankelis pusiau apskritas arba plokščias, storis 0,4 cm, plotis 1 cm.

KAPAS 1568 (pav. psl. 78, 110)

40. Segė žalvarinė, laiptelinė I gr., platėjančia kojele, 3,4 cm ilgio, kojelės plotis 2 cm, lankelis viršuje baigiasi laipteliu dekoruotu grioveliais, dengtos ašelės ilgis 3,2 cm.

KAPAS 1572 (pav. psl. 78)

41. Yla, perlūžusi, visas buvęs ilgis *in situ* 13,4 cm, įkotės su medžio atspaudais dalies 2,3 cm ilgio.
42. Smeigtuko geležinio lazdelinio fragmentas

KAPAS 1573 (pav. psl. 78)

43. Apyrankė, žalvarinė, pusiau apskrito pjūvio, skersmuo 3,8x2,5 cm, juostelė 0,3x0,1 cm storio, nedekoruota.

KAPAS 1574 (pav. psl. 78)

44. Adata, geležinė, perlūžusi, ilgis 11,3 cm, galvutės dalyje išplatėja iki 0,45 cm, skylutės skersmuo 0,3x0,2 cm.

KAPAS 1576 (pav. psl. 79, 110)

45. Kirvis įmovinis, ilgis 19,5 cm, ašmenų plotis 4,8 cm, įmovos skersmuo išorėje 3,8 cm, viduje medinės įkotės likučiai, koto dm apie 3,2 cm, vienoje kirvio pusėje audinio atspaudų likučiai.

46. Žiedas juostinis, uždaras, žalvarinis, pusiau apskrito pjūvio lankeliu, skersmuo 2,1 cm, lankelio aukštis 1,2 cm, storis 0,2 cm.
47. Peilis, lenkta įkote, aprtrupėjęs, smaigalys nulūžęs, ilgis 12,5 cm, geležtė iki 2,3 cm pločio, įkote 3,3 cm.
48. Smeigtuko trupiniai (?), ilgis 6,5 cm.
49. Galąstuvai (?) akmeninis, netaisyklingo stačiakampio formos, dydis apie 6×5,3×3,3 cm.

KAPAS 1577 (pav. psl. 80, 110)

50. Karolis, raudonos neskaidrios emalės, pailgas keturkapmis (ilgis× plotis×storis) 1,9×1×0,4 cm, išilgai kiaurymė (tipas artimas TM 90).

KAPAS 1578 (pav. psl. 80)

51. Smeigtuko geležinio arba ylos (?) trupiniai, išlikusios dalies ilgis 5,7 cm.
52. Žiedas juostinis, atviras, žalvarinis, skersmuo apie 1,7 cm, lenktas iš plokščios juostelės, 0,8 cm pločio, 0,2 cm storio.
53. Titnago skaldytinis, netaisyklingos formos, apie 2,7×3,9×1,6 cm.
54. Geležies šlako gabalas, dydis apie 7,9×4,2×5,3 cm.

KAPAS 1581 (pav. psl. 81)

55. Yla geležinė (?), arba smeigtukas), perlūžusi ir nepilnai išlikusi, trūksta įkotės, ilgis 9,4 cm.

KAPAS 1582 (pav. psl. 81)

56. Žiedas įvijinis, žalvarinis, sutrupėjęs, skersmuo apie 1,7 cm, iš apskrito pjūvio vielos, storis apie 1,8 mm.
57. Ylos dalis (?), ilgis 5,7 cm, įkotėje 0,8 cm ilgio medžio likučiai.

KAPAS 1585 ir 1584 (pav. psl. 81)

58. Gludintas akmuo – galąstuvėlis ?, apskrito ovalo formos, dydis apie 2,8×2×2,1 cm.

KAPAS 1586 (pav. psl. 82)

59. Kirvis įmovinis, ilgis 19,8 cm, ašmenų plotis 5 cm, įmovos skersmuo išorėje 4,2 cm, viduje medinės įkotės likučiai, koto dm 3,2 cm, vienoje kirvio pusėje aiškūs audinio atspaudai fragmentai.
60. Smeigtukas statinėlinis, II gr., žalvarinis, ilgis 10,4 cm, galvutė 1,3 cm ilgio, dm 1,05 cm, prie galvutės matomi audinio antspaudai.

KAPAS 1587 (pav. psl. 83)

61. Kirvis įmovinis, ilgis 18,7 cm, ašmenų plotis 5,3 cm, įmovos dm išorėje 3,6 cm, viduje medinės įkotės likučiai, koto dm 3,3 cm.
62. Smeigtukas, III gr. ritinis, žalvarinis, ilgis 12,6 cm., galvutės ilgis 1,8 cm, skrituliai viršuje ir apačioje, jų dm 0,9 cm, viduryje dm 0,4 cm, kilpelė nutrūkusi, matosi audinio antspaudai (?).

KAPAS 1588 (pav. psl. 84)

63. Kirvis įmovinis, ilgis 17,8 cm, ašmenys 5,5 cm pločio, įmovos dm išorėje 3,4 cm, viduje medinės įkotės likučiai, koto dm 3,1 cm.

ATSITIKTINIAI RADINIAI, 169 pl. (pav. psl. 85)

60. Kirvis įmovinis, ilgis 19,6 cm, įmovos dm išorėje 4 cm, viduje medinės įkotės likučiai, skersmuo 2,8 cm.

169 Pl., Š dalis

61. Geležies šlakas, netaisyklingos formos, dydis apie 7,4×6×3,5 cm.

Atsitiktiniai iš paviršinio dirvožemio, 183 pl.

62. Keramikos šukės, 2, abi žiestos, iš pilkos molio masės, su smulkaus grūdėtumo smėlio priemaiša.

Radinių sąrašą sudaro 62 radiniai, kai kuriais atvejais vienu numeriu aprašytos kelios keramikos šukės (nr.62), du antsmilkiniai (nr. 32), karolių vėrinys (nr.4,6,16,20,30,36,37) ar dvi apyrankės (nr.39).

Radinių sąrašą sudarė Mindaugas Bertašius

IŠVADOS

2011 metais pratęsti tyrimai Marvelės kapinyne Kaune. Ištirtas 695 m² plotas, kuriame atrasti ir tyrinėti 62 griautiniai ir degintiniai kapai. Dauguma kapuose rastų palaikų labai sunykę, atrasti tik skeleto pėdsakai ir menki fragmentai. Kapų numeracija yra tęstinė ir apima nuo K 1529 iki K 1590.

1. Tyrimai apėmė šiaurinę Marvelės kapinyno dalį, kuri įsiterpia tarp 1991 m (Š pusėje) ir 1991, 1996, 1998 m (P pusėje) tyrinėtų plotų. Neiširti plotai lieka R ir V pusėse. Netaisyklingas 2011 m tyrimų plotas yra 50 m ilgio ir 14-17 m pločio. Šis plotas tiesiogiai neužstatomas, bet patenka į įrengiamos mašinų stovėjimo aikštelės vietą. Tyrimų ploto parinkimą apsprendė Kauno miesto vandenvalos įmonės statybų išplėtimo projektas.

2. Ištirti kapai nepasižymėjo gausiomis įkapėmis, jos charakteringos 55 proc. visų kapų. Daugumoje kapų rasta 1-3 įkapės, tik keliuose kapuose jų būta šiek tiek daugiau – 4-5 (K 1543, 1555, 1576). Nedidelis įkapių skaičius liudija kiek kitokią tradiciją, nei buvo pastebėta ankstesnių tyrimų Marvelės kapinyne metu. Daugiausia pasitaikantys radiniai buvo karolių vėrinys (moterų kapuose, 8 atvejai) ir geležinis įmovinis kirvis (vyrų kapuose, 7 atvejai ir 1 atsitiktinis). Nustebino tai, kad vyrų kapuose visiškai nerasta ietigalių. Sprendžiant iš kapo formos bei įkapių šių metų tyrimuose panašia proporcija pasiskirsto moterų ir vyrų kapai, nedidelę dalį sudaro vaikų kapai.

3. Dauguma tyrinėtų kapų skirtini romėniškojo laikotarpio vėlyvajai fazei (B2/C1 – C1a) ir datuoti II a. pusės – III a. pradžios laikotarpiu. Tai atitiktų bendrą Marvelės kapinyno kapų struktūrą. Degintiniai kapai K 1530, 1531, 1540 galėtų būti skirtini C3-D fazei ir datuoti IV-V a. pradžios laikotarpiu, tačiau jų datavimas problemiškas, nes tik viename kape buvo įkapės.

4. Šiometinių tyrimų metu griautiniai kapai išryškino romėniškam laikotarpiui būdingas ryškias kapų eiles. Eilės orientuotos P-Š / PV-ŠR kryptimis, o atskiriems kapams būdinga ryški skirtingos lyties asmenims priešinga orientacija – moterys laidojamos galvą nukreipiant R-PR pusėn, vyrai galvą nukreipiant V-ŠV kryptimi.

5. Didžioji dalis tyrimų medžiagos papildo, tačiau iš esmės nepakeičia ankstesnių tyrimų metu sukauptos medžiagos pagrindu darytų apibendrinimų, kurie įvairiomis progomis skelbti leidiniuose.

6. Tyrimų metu atrasti radiniai perduodami į VDKM Kaune Archeologijos skyrių. Kaulinė medžiaga atiduota VU Anatomijos, histologijos ir antropologijos katedrai, tačiau tyrimai dar neatlikti ir rezultatų laukiama ateinančiais metais.

PAMINKLOTVARKINĖS SĄLYGOS

Nors Marvelės kapinynas nuolat tyrinėjamas dar nuo 1991 metų, iki šiol jis nėra įtrauktas į KPD nekilnojamojo kultūros vertybių registrą, nenustatytos jo ribos ir apsaugos zona. Tai daro labai problemišką kiekvieną kapinyno tyrimų etapą, nes užsakovui neaišku kokiu pagrindu turi būti atliekami archeologinių tyrimų darbai objekto aplinkoje. Būtina nedelsiant šį klausimą spręsti.

Ši kapinyno dalis įsiterpia tarp ankstesniais 1991 (šiaurės pusėje), 1996 (pietvakarių pusėje) ir 1998 metais (pietų pusėje) tyrinėtų. Tyrimų plotas yra netaisyklingo trikampio formos, 50 m ilgio ir 12-17 m pločio, jo formą nulėmė ankstesnių tyrimų plotų padėtis. Po šių tyrimų netyrinėta Marvelės kapinyno dalis tapo dar daugiau suskaidyta. Abipus 2011 m tyrimų ploto, rytų ir vakarų pusėse liko neištirti nedideli apie 400 kv.m ir 450 kv.m plotai. Kadangi buvo tiriama tik užstatoma teritorija, kurioje numatoma įrengti mašinų stovėjimo aikštelę, gretimi plotai palikti netyrinėti. Šiuo metu netyrinėta R dalis nenaudojama, tačiau iš dalies patenka į vandenvalos įmonės teritoriją. V pusėje netyrinėtoje dalyje šiuo metu įrengtas pravažiavimas į įmonės teritoriją. Ateityje būtina šią vietą iširti, tuo būdu suformuojant pilnai iširtą sklypą, kuriame leistini statybų darbai.

Teritorijoje esančioje į R ir V puses nuo 2011 metais tirtu ploto būtini archeologiniai tyrimai, neatlikus tyrimų čia negalimi bet kokie žemės judinimo ir statybų darbai.